

Брюксел, 10.10.2012
COM(2012) 582 final

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

**По-силна европейската промишленост за растеж и възстановяване на
икономиката**

{SWD(2012) 297 final}

{SWD(2012) 298 final}

{SWD(2012) 299 final}

СЪДЪРЖАНИЕ

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА, ИКОНОМИЧЕСКИЯ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ По- силна европейската промишленост за растеж и възстановяване на икономиката	
I.	Партньорството за по-силна европейска промишленост 3
II.	Контекст на политиката и икономически контекст: централна роля на промишлеността 5
III.	Стълбовете на силната индустриална политика: инвестиции в иновациите, по- благоприятни условия на пазара, достъп до капитал и човешки капитал и умения 7
A.	Подпомагане на инвестициите в нови технологии и иновации 8
1.	Приоритетни направления на действие 9
2.	Съпътстващи мерки 17
B.	Достъп до пазари 19
1.	Подобряване на функционирането на вътрешния пазар на стоки 19
2.	Насърчаване на предприемачеството, за да се направи вътрешният пазар по- динамичен 22
3.	Вътрешният пазар на технологии, единният патент и защитата на правата върху интелектуална собственост 24
4.	Международни пазари 26
B.	Достъп до финансиране и до капиталовите пазари 28
1.	Подкрепа от страна на публичния сектор за улесняване на достъпа на промишлеността до капитал 29
2.	Достъп до капиталовите пазари 31
Г.	Възловата роля на човешкия капитал 32
IV.	Заключение: Управление и цели 35

СЪОБЩЕНИЕ ОТ КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И ДО КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ

По-силна европейската промишленост за растеж и възстановяване на икономиката

Актуализиране на съобщението за индустриалната политика

I. ПАРТНЬОРСТВОТО ЗА ПО-СИЛНА ЕВРОПЕЙСКА ПРОМИШЛЕННОСТ

В момент, когато проблемите във финансовия сектор продължават да се усещат, Европа повече от всякога се нуждае от своята реална икономика, за да се подпомогне възстановяването на икономическия растеж и създаването на работни места. Нашата промишленост е в изгодна за тази роля позиция: Европа е лидер от световна величина в множество стратегически сектори, като например автомобилостроенето, аеронавтиката, инженерните науки, космонавтиката, химическата и фармацевтичната промишленост. Промислеността продължава да допринася за 4/5 от износа на Европа, а 80 % от инвестициите на частния сектор в научноизследователска и развойна дейност идват от производството¹.

Продължаващата икономическа криза обаче оказва натиск върху промишлеността в Европа: производството бележи спад от 10 % от периода преди кризата, като бяха изгубени над 3 милиона работни места в промишлеността. Доверието на потребителите и на бизнеса е слабо. Проблемите в банковия сектор затрудняват достъпа до финансиране. Инвеститорите са съдържани, а заводите са под натиск да преустановят дейността си.

Това се случва във времена, когато скоростта на развитие на иновациите и технологиите са довели света на прага на невиджани досега постижения в промишлеността. Няколко нови технологични области обединяват сили, за да дадат началото на новата индустриална революция, чиито основи са екологичната енергия, екологично чистият транспорт, новите производствени методи, новите материали и интелигентните комуникационни системи. Те ще променят световния индустриален облик, а нашите конкуренти в САЩ и Азия инвестират интензивно в тези области. Европа се нуждае от нови инвестиции в промишлеността в момент, когато поради липсата на доверие, несигурността на финансовия пазар, финансовите проблеми и недостига на компетентни кадри тези инвестиции са най-оскъдни.

Европа трябва да възроди значението на промишлеността си през XXI век. Само така може да се постигне устойчив растеж, да се създават работни места с висока стойност и да се отговори на обществените предизвикателства, пред които сме изправени. За да се постигне това, е необходим комплексен подход, съсредоточен върху инвестициите и иновациите, с които също така да се мобилизират за целите на

¹

Промислените дейности също така имат важно отражение върху производството и заетостта в други сектори. Изчислено е, че в зависимост от промишления сектор за всеки 100 работни места в промишлеността се създават между 60 и 200 нови работни места в останалата част от икономиката. Вж. приложения работен документ на службите на Комисията.

конкурентоспособността на европейските предприятия всички налични на равнище на ЕС механизми за въздействие, най-вече единният пазар, политиката за търговия, политиката за МСП, политиката за конкуренцията и политиката за околната среда и научноизследователската дейност.

С настоящото съобщение се предлага **партньорство между ЕС, неговите държави членки и промишлеността** за драстично увеличаване на инвестициите в нови технологии и за осигуряване на Европа на конкурентно предимство в новата индустриална революция. След проведена мащабна обществена консултация Комисията предлага инвестициите и иновациите съвместно да бъдат съсредоточени върху **шест приоритетни насоки на действие**: усъвършенствани производствени технологии, главни базови технологии, продукти на биологична основа, устойчива индустриална и строителна политика и суровини, екологично чисти превозни средства и интелигентни електроенергийни мрежи.

Комисията очертава подхода, който ще приложи във всяка от тези области, чрез създаване на специализирани партньорски експертни групи. Той показва как ЕС ще приложи на практика възможностите на политиката в тази област, за да подпомогне възраждането на промишлеността на Европа чрез мобилизиране по интегриран начин на всички инструменти, с които тя разполага. Промишлеността се очаква да даде своя принос чрез разгръщане на необходимите инвестиции и продукти, а държавите членки и регионалните органи следва да адаптират тези приоритети в съответствие със своите национални потребности². Съвместните действия на промишлеността и публичните органи следва да допринесат за намаляване на различията в конкурентоспособността във всички държави членки и региони на ЕС.

На второ място, предложените тук действия имат за цел да дадат нов тласък в перспективни области на растеж, а именно **единния пазар и международните пазари**. Няма да бъде възможно да се стимулират нови инвестиции, ако има съмнения относно това дали продуктите ще се продават или има страх от незаконно присвояване на технологично ноу-хау. Вече е постигнат значителен напредък за отключването на потенциала на вътрешния и външния пазар чрез подобрен достъп до пазара за предприятията. Ето защо Комисията се съсредоточава върху избрани теми, където все още има какво да се подобри: намаляване на разходите, повишаване на доверието, насърчаване на предприемачеството и защита на интелектуалната собственост.

На трето място, Комисията разглежда две области, засегнати от икономическата криза и бързо променящите се условия за работа на промишлеността. Инвестициите в иновации не са възможни без финансиране. Икономическата криза и трудностите в банковия сектор се отразиха отрицателно върху **отпускането на кредити за реалната икономика** и настоящото съобщение предлага поредица от мерки за подобряване на ситуацията. Освен това новите технологии не могат да бъдат разработени и въведени на пазара, ако на работната сила в Европа ѝ липсват **необходимите умения**. Поради това Комисията укрепва своята стратегия чрез поредица от мерки, за да подготви европейските граждани за бъдещето и да подпомогне промишленото реструктуриране.

С тази обновена индустриална стратегия, очертана в настоящото съобщение, Комисията се стреми да възроди значението на промишлеността в Европа, като повиши

² Виж конкретните за отделните държави препоръки, придружаващи съобщението „Действия за стабилност, растеж и работни места“ COM(2012)299 от 30 май 2012 г.

дела ѝ от **БВП от сегашните около 16 %³ до 20 % до 2020 г.** Това следва да се извърши чрез значително възстановяване на инвестициите (брутното капиталобразуване и инвестициите в оборудване), нарастване на търговията със стоки на вътрешния пазар (за да достигне 25 % от БВП през 2020 г.), както и значително увеличение на броя на МСП, които изнасят за трети държави.

II. КОНТЕКСТ НА ПОЛИТИКАТА И ИКОНОМИЧЕСКИ КОНТЕКСТ: ЦЕНТРАЛНА РОЛЯ НА ПРОМИШЛЕННОСТТА

Настоящото съобщение надгражда и актуализира документа „Интегрирана индустриална политика за ерата на глобализацията“⁴, приет от Комисията през 2010 г. като част от стратегията „Европа 2020“. С него вниманието се насочва към укрепване на конкурентоспособността, за да се подпомогне възстановяването на икономиката и преходът към нисковъглеродната икономика и икономика с ефективно използване на ресурсите. Стратегическият подход, предложен през 2010 г., остава напълно валиден за постигането на нашите дългосрочни цели, като при неговото изпълнение се забелязва важен напредък⁵. **Сериозното въздействие на икономическата криза** обаче върху няколко държави членки, последвалият икономически застой в ЕС и нерадостните перспективи за световната икономика **доведоха до необходимостта от този междинен преглед на индустриалната политика**⁶. В последния Годишен обзор на растежа бе подчертано, че мерките за насърчаване на растежа са необходими, за да подпомагат възстановяването, за да бъдем адекватни спрямо основните ни конкуренти и за да вървим към постигане на целите на „Европа 2020“. На няколко проведени през 2011 г. и 2012 г. срещи на Европейския съвет се чу призив за действие в областите, които са обект на внимание в настоящото съобщение и които бяха засегнати и в речта на председателя на ЕС Барозу за състоянието на Съюза на 12 септември 2012 г. Тази обновена индустриална стратегия е част от реакцията към този призив, и по-специално след „Пакта за растеж и работни места“ от Европейския съвет през юни 2012 г.

Това политическо внимание към промишлеността се обяснява с осъзнатия факт, че стабилната основа на промишлеността е от съществено значение за една заможна и икономически успешна Европа. Тя е от жизненоважно значение за стимулиране на възстановяването на икономиката, осигуряване на работни места, предлагащи добри условия на труд, и укрепване на нашата конкурентоспособност на световно равнище. Промислеността може да доведе до високия ръст на производителността, необходим за подновяване на устойчивия растеж: производителността на промишлеността вече се увеличи с 35 % спрямо най-тежкия момент от кризата през 2009 г. Освен това само

³ Дял на производството от БВП по факторни цени, 2011 г.: *Eurostat (nama_nace_10_c)*
⁴ СОМ (2010) 614.

⁵ Виж работен документ на службите на Комисията SWD(2012) 297 за подробен доклад за изпълнението на тези действия.

⁶ Придружаващият настоящото съобщение работен документ съдържа информация за изпълнението на съобщението от 2010 г. и представя доказателства в подкрепа на действията в областта на тази политика, които са включени в настоящото съобщение. Допълнителна подкрепа се осигурява от доклада за конкурентоспособността от 2012 г. и „Доклада за конкурентоспособността и политиките на държавите членки“ на основание на член 173 от ДФЕС. За изготвянето на настоящото съобщение помогнаха задълбочените дискусии с държавите членки и заинтересованите страни и проведената обществена консултация. Конференцията „Мисия растеж“, посветена на иновациите в промишлеността и проведена на 29 май 2012 г. в Брюксел, беше допълнителен източник на информация.

промишлеността може да подобри енергийната ефективност и ефективността на ресурсите във всички отрасли в контекста на световния недостиг на ресурси и да съдейства за предлагането на решения относно предизвикателствата пред обществото.

В момента има неотложна необходимост от нови инвестиции, за да се стимулира възстановяването на икономиката и да се използват отново иновациите и новите технологии в работата на заводите. Ако Европа изостане с инвестициите в приемането и разпространението на тези технологии, нейната конкурентоспособност в бъдеще ще бъде сериозно застрашена. Положението с инвестициите обаче не е обещаващо⁷. В периода 2008 — 2011 г. делът на инвестициите в БВП намаля с 2,5 процентни пункта, а според сегашните икономически прогнози възстановяване ще бъде бавно. Съживяването на инвестициите изисква доверието на бизнеса, пазарно търсене, финанси и умения — четирите стълба на нашата политика.

Разумният и надежден достъп до енергия и суровини има все по-важна роля, тъй като именно те съставляват значителна част от разходите в различните отрасли. Цените на енергията за европейската промишленост са се увеличили с 27 % в реално изражение между 2005 г. и началото на 2012 г., което е повече, отколкото в повечето индустриализирани страни, особено САЩ. Що се отнася до електроенергията, за промишлеността в Европа като цяло тя е на по-високи цени, отколкото за промишлените отрасли в други развити икономики като тези на САЩ, Канада, Мексико и Корея, като тази разлика в цената е нараснала през последното десетилетие⁸. Въздействието на цената на електроенергията в Европа трябва да бъде обмислено внимателно при определянето на бъдещата енергийна политика. Елементите с възлово значение за тези въпроси включват ефективно осъществяване на напълно функциониращ вътрешен пазар за енергия, повече инвестиции в инфраструктурата в сектора, диверсификация на източниците на електроенергия, както и постигане на по-голяма енергийна ефективност.

Конкурентоспособността в производството постепенно ще намали за в бъдеще зависимостта му от разликите в заплащането за труда⁹, като така **нашата промишленост има добри шансове да възстанови привлекателността на Европа** като място на производство, при условие че успее да се възползва от възможностите, предлагани от новите технологии, и размера на пазара на ЕС.

III. СЪЛБОВЕТЕ НА СИЛНАТА ИНДУСТРИАЛНА ПОЛИТИКА: ИНВЕСТИЦИИ В ИНОВАЦИИТЕ, ПО-БЛАГОПРИЯТНИ УСЛОВИЯ НА ПАЗАРА, ДОСТЪП ДО КАПИТАЛ И ЧОВЕШКИ КАПИТАЛ И УМЕНИЯ

Комисията предлага инициативен подход към индустриалната политика, основан на следните четири основни елементи.

⁷ Прогнози на ГД „Икономически и финансови въпроси“ от пролетта на 2012 г.: http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/european_economy/2012/ee1upd_en.htm

⁸ Международна агенция по енергетика: Цени и такси за електроенергия, второ тримесечие на 2012 г.

⁹ Вж. доклада "US manufacturing nears the tipping point" (Производството в САЩ приближава повратната си точка), март 2012 г. на консултантска фирма Boston Consulting Group.

1. На първо място, ЕС трябва да осигури необходимите рамкови условия за **стимулиране на нови инвестиции**, да ускори внедряването на нови технологии и да постигне по-висока ефективност на ресурсите. Тук се включват техническата регламентация и правилата на вътрешния пазар, както и допълнителни мерки, като например проекти в сферата на инфраструктурата и на иновациите и научноизследователската и развойна дейност. Като първа стъпка към това в настоящото съобщение се предлагат **шест приоритетни области** за неотложни действия.
2. На второ място, необходими са незабавни подобрения във функционирането на **вътрешния пазар**. Те са представени тук, а така също и в Акта за единния пазар II, и са отразени в конкретните препоръки за отделните държави, които са изпратени на държавите членки в контекста на европейския семестър. Те ще вдъхнат нови сили на търговията на вътрешния пазар. Отварянето на **международните пазари** също ще ускори възстановяването. Страните с бързоразвиващи се икономики в световен план предлагат нови възможности за износ пред предприятията от ЕС, особено за МСП.
3. Инвестициите и иновациите не са възможни без адекватен **достъп до финансиране**. Публичните ресурси вече са мобилизирани, за да подпомагат инвестициите в иновации, особено на МСП. Само чрез достъп до частните средства обаче може да се осигури равнището и устойчивостта, необходими за финансиране на инвестициите на предприятията в ЕС. Подобряването на достъпа до капиталовите пазари е друго важно предизвикателство за повишаване на конкурентоспособността ни.
4. И не на последно място, съпътстващите мерки за увеличаване на инвестициите в **човешки капитал и умения** са от ключово значение за успеха на индустриалната политика. Необходими са политики, насочени към създаването на работни места, и инструменти за изпреварващо предвиждане на нуждите от умения, за да се подготви работната сила за трансформациите в промишлеността.

Този подход е съсредоточен върху подобряване на рамковите условия, които подсилват потенциала за растеж на промишлеността на ЕС. При него напълно се отчита необходимостта от стимулиране на конкуренцията за ефективно разпределение на ресурсите и динамична икономика. Публичният сектор следва да създаде подходяща пазарна среда и да предложи разрешения за пазарните неефективности. Промислеността трябва сама да развие своите конкурентни предимства и преимущества. Целта на индустриалната политика е да насърчава конкурентоспособността, но в крайна сметка самите предприятия остават отговорни за своите успехи или неуспехи на световния пазар.

А. Подпомагане на инвестициите в нови технологии и иновации

Научноизследователската и развойна дейност и досега си остава двигателят на иновациите в предприятията. Комисията разглежда политиките за научноизследователска и развойна дейност като приоритетни, както е посочено във

водещата инициатива „Съюз за иновации“¹⁰. Въпреки факта обаче, че **европейските научни изследвания се отличават с високото си качество** и са в основата на редица технологични нововъведения, използвани в промишлени отрасли в световен мащаб, досега **не винаги сме постигали добри резултати при превръщането на лидерството ни в научната сфера в наша полза в промишлеността**. Положението с литиевите батерии е красноречив пример за това — европейските предприятия притежават над 30 % от съответните патенти, като в ЕС няма никакво производство на такива батерии.

Инвестициите в ранните етапи на приемането и разпространението на новите технологии ще ни даде технологична преднина, за да си гарантираме, че Европа ще обезпечи възвръщаемостта от своите иновации с растеж и заетост. **„Предимството на изпреварващия ход“** може да повиши производителността, ефективността на ресурсите и пазарните дялове. За съжаление, консултирането със заинтересованите страни показва, че несигурността относно бъдещото развитие на новите пазари често оказва неблагоприятно въздействие върху доверието на бизнеса и възпрепятства инвестициите. Следователно от съществено значение е да се разсеят неяснотите на новите пазари чрез създаването на **опростена, стабилна и предвидима дългосрочна уредба** на техническите разпоредби, стандартите и останалото законодателство относно вътрешния пазар.

След обширна обществена консултация и анализ бяха подбрани шест бързоразвиващи се първоначални приоритетни области за действие. Тези приоритетни области могат да допринесат за възстановяването на икономиката в краткосрочен и средносрочен план и да окажат важно въздействие върху дългосрочния растеж. Те ще осигурят промишлената инфраструктура, необходима за т.нар. **„Трета индустриална революция“**¹¹. Изграждането на тази инфраструктура има потенциала да създаде хиляди нови предприятия и милиони нови работни места и да положи основата за устойчива световна икономика през XXI век. Новите приоритетни насоки за действие обхващат ключови компоненти, необходими за ново индустриално общество, където новите енергийни, информационни и производствени технологии ще преобразят промишленото производство и пазари. Това въздействие ще се усети най-силно именно в набелязаните шест приоритетни области. Инвестициите в новите технологии в тези области ще спомогнат за постигането на целта от „Европа 2020“ за устойчива икономика с високо равнище на заетост.

Приоритетните области са тясно свързани с областите на инвестиции за политиката на сближаване за периода 2014 — 2020 г.¹². Става въпрос все за пазари, където с новите технологии има готовност за предлагане на нови продукти или за увеличаване на производителността. Тези нови технологии ще променят коренно техническото изпълнение (напр. с интелигентни материали) и ще трансформират производството на стоки (напр. с триизмерно печатане), както и ще предложат съвършено новаторска основа за изграждането на традиционните пазари, като например интелигентни електроенергийни мрежи, екологично чисти превозни средства или биопластмаси. По

¹⁰ Водеща инициатива „Съюз за иновации“, COM(2010)546 от 6 октомври 2010 г.

¹¹ Вж. Рифкин Дж. „Третата индустриална революция: Как страничната сила преобразува енергията, икономиката и света“ (The Third Industrial Revolution: How Lateral Power Is Transforming Energy, the Economy, and the World) изд. Palgrave Mcmillan, Ню Йорк, 2011 г.

¹² „Политиката на сближаване 2014—2020 г.: Инвестиции за растеж и работни места“, COM(2011)614 от 6 октомври 2011 г.

тази причина държавите членки трябва да вземат предвид новите технологии при изготвянето на своите индустриални политики, както и в своите стратегии за социално сближаване и икономическо развитие регионите.

Разбира се, съсредоточаването върху тези приоритети не означава пренебрегване на усилията, вложени в други сектори, които са част от водещата ни индустриална политика, очертана през 2010 г. Например, преразглеждането на стратегията LeaderSHIP 2015 ще спомогне за увеличаване на конкурентоспособността на корабостроителния сектор в ЕС, което ще допринесе за устойчив морски транспорт и инфраструктура и за напредъка към производство на енергия, произведена от съоръжения в морето. С провеждането на кръгла маса на високо равнище за бъдещето на европейския стоманодобивен сектор ще се идентифицират факторите, оказващи влияние върху конкурентоспособността на този отрасъл, и ще се предложат конкретни препоръки за запазването на конкурентоспособността му. Този инициативен подход към индустриалната политика ще бъде приложен и към други области от ключово значение, като например творческите дейности, космонавтиката, технологиите за подобряване на здравните грижи, най-вече за застаряващото население, медицинските изделия и туризма.

1. Приоритетни направления на действие

й) Пазари за усъвършенствани производствени технологии за екологично чисто производство

Усъвършенстваните производствени технологии, които позволяват екологично чисто производство, са ключова по значение част от новата индустриална революция. Например, триизмерното печатане позволява производство в много по-малки количества, отколкото понастоящем е икономически осъществимо, което позволява производството на нови продукти на по-ниски цени и съобразено с нуждите на клиента, което отваря вратите пред нови пазарни възможности за иновативни МСП. Фабриците на бъдещето ще използват процеси, които са с висока енергийна ефективност и са щадящи за материалите, както и възобновяеми и рециклирани материали и ще възприемат все по-често устойчиви бизнес модели, като например промишлена симбиоза, за да се възстановяват материалите и изгубената топлина и енергия. Тези технологии крият важни бизнес възможности, като се има предвид, че **до 2020 г. световният пазар се очаква да удвои размера си до над 750 млрд. EUR**. Промислеността на ЕС вече е лидер от световно равнище в тези технологии със световен пазарен дял от над 35 %¹³ и с дял на патентите от над 50 %¹⁴.

Координирането на политиките на ЕС с националните политики и с усилията на заинтересованите страни може да бъде подпомогнато със специално създадена експертна група за усъвършенстваните производствени технологии за екологично чисто производство. Така ще се осигури лидерство и координация и ще се гарантира по-широкото разпространение и търговско популяризиране на резултатите от публично-частните партньорства. По този начин също така може да се насърчава

¹³ Вж. Roland Berger "GreenTech Made in Germany: update 2012" („Зелената технология: произведено в Германия: актуализация 2012 г.)

¹⁴ „Доклад относно европейската конкурентоспособност за 2010 г.“ SEC(2010) 1272.

търсенето на иновативни мерки¹⁵, включително навременни разпоредби и стандарти за вътрешния пазар, както и иновативни обществени поръчки.

Скъпоструващите и високорискови инвестиции в демонстрационни проекти за доказване на приложимостта на концепцията и пилотни линии ще изискват създаването на публично-частни партньорства (ПЧП) с промишлеността на равнището на ЕС, за да се осигури навременното пускане на продуктите на пазара. Важна роля могат да изиграят ПЧП по „Хоризонт 2020“, например в областта на роботиката и промишлените отрасли, занимаващи се с преработка на материалите по устойчив начин, заедно с демонстрационни проекти за главни базови технологии. Важна роля ще играят и програмата за финансиране NER300 на новаторски демонстрационни проекти за нисковъглеродна енергия и схемата за отпускане на безвъзмездни средства за устойчива промишленост с ниски емисии на въглероден двуокис (SILC) в подкрепа на иновациите в областта на парниковите газове.

През 2013 г. Комисията ще оглави експертна група за иновации за усъвършенстваните производствени технологии за екологично чисто производство, за да насърчи развитието и внедряването на тези технологии в европейската промишленост. След провеждането на консултации с промишлеността Комисията ще направи оценка на евентуално публично-частно партньорство в областта на промишлените сектори, занимаващи се с устойчива преработка на материалите.

Държавите членки се приканват да насърчават търговската реализация и внедряването на усъвършенстваните производствени технологии и да развиват трансграничното сътрудничество, като вземат под внимание своите национални специализации и нужди.

ii) Пазари за главните базови технологии

Световният пазар в областта на главните базови технологии (ГБТ), който включва микро- и наноелектрониката, усъвършенстваните материали, промишлените биотехнологии, фотониката, нанотехнологията и усъвършенствани производствени системи, **се очаква да нарасне с над 50 % от 646 млрд. EUR до над 1 трилион EUR до 2015 г.**, което се равнява на около 8 % от БВП на ЕС. Европа е световен лидер в научноизследователската и развойна дейност за ГБТ с общ дял на патентите от над 30 %. Досега обаче ЕС често е бил по-муден от нашите търговски партньори при превръщането на научната дейност в предлагани на пазара стоки и услуги.

В съобщението¹⁶, публикувано през юни 2012 г., се очертава стратегията на ЕС за ускоряване на разработването и внедряването в промишлеността на базирани на ГБТ продукти. Тази нова стратегия се основава на четири стълба: адаптиране и оптимизиране на инструментите на политиките на ЕС; по-добра координация на политиките на ЕС и на държавите членки с цел постигане на полезно взаимодействие и възможности за взаимно допълване; създаване на адекватни и специализирани

¹⁵ По тази тема вж. „Тенденции и предизвикателства пред проблемите на търсенето в иновационната политика в Европа“ (*Trends and challenges in demand-side innovation policies in Europe*) на адрес: http://ec.europa.eu/enterprise/newsroom/cf/itemdetail.cfm?item_id=5532&tpa=135&tk=&lang=bg

¹⁶ „Европейска стратегия за главните базови технологии — мост към растеж и заетост“ COM(2012)341

структури за управление в рамките на Комисията и извън нея, за да се гарантира резултатно изпълнение; и мобилизиране на съществуващите търговски инструменти, за да се гарантира лоялна конкуренция и равнопоставеност на международно равнище. Ще се обърне внимание и на развитието на вътрешния пазар на иновативни продукти с цел популяризиране на уменията от областта на науката и технологиите и насърчаване на предприемачески инициативи, свързани с ГБТ¹⁷. Необходимо е да се проучи как най-добре да се поддържа и разработва постоянен поток на предлагане на ГБТ, например за части, използвани в сектора на телекомуникациите и информационните технологии.

Комисията ще изпълнява европейската стратегия за главните базови технологии, като осигурява по-добра координация на политиката на ЕС и националните политики в областта на технологиите, финансирането на необходимите за ГБТ демонстрационни и междусекторни проекти и пилотни линии, както и навременно развитие на вътрешния пазар за базирани на ГБТ продукти. Осигуряването на внедряването в промишлеността на ГБТ ще бъде ключов компонент на съответните европейски партньорства за иновации.

Държавите членки и регионите се приканват да използват научноизследователски и иновационни стратегии за интелигентно специализиране, да оказват подкрепа за научноизследователската дейност, включително пилотни линии и демонстрационни проекти, и да насърчават сътрудничеството по веригата за създаване на стойност.

iii) Пазари за продукти на биологична основа

За производствените процеси в биологичните промишлени сектори се използват възобновяеми ресурси или се прилагат биологични процеси. Продуктите на биологична основа предлагат няколко предимства за конкурентоспособността на промишлеността и за околната среда. В сравнение с процесите при изкопаемите горива повечето производствени процеси на биологична основа консумират по-малко енергия, отделят по-малко въглероден диоксид и летливи органични съединения и генерират по-малко токсични отпадъци. Те могат едновременно да намалят производствените разходи и да подобрят екологичните показатели. Ръстът на обема на химическите продукти на биологична основа в ЕС до 2020 г., заедно с биопластмасата, био смазочни материали, био разтворители, био повърхностноактивни вещества и химични суровини, възлиза на 5,3 % годишно, което води до **пазарна стойност от 40 млрд. EUR** и осигурява над 90 000 работни места в рамките само на биохимичната промишленост¹⁸.

Изграждането на вътрешен пазар за продукти на биологична основа изисква разработването на стандарти и актуализирането на разпоредбите¹⁹. Европейският комитет за стандартизация (CEN) вече работи по мандати за стандартизация за биогорива и продукти на биологична основа като цяло, както и върху конкретни мандати за биополимери, био смазочни масла, разтворители и повърхностноактивни вещества²⁰.

¹⁷ ГБТ са набелязани като приоритетна област за отпускане на заеми, което стана възможно благодарение на увеличаването на капитала на ЕИБ.

¹⁸ Доклад Europе INNOVA „Оценка на потенциала за иновации на пазара на продукти на биологична основа“, 2010 г.

¹⁹ „Иновации за устойчив растеж: биоикономика за Европа“, COM(2012)60 от 13 февруари 2012 г.

²⁰ <http://www.cen.eu/cen/Sectors/Sectors/Biobased/Pages/default.aspx>

Институционално публично-частно партньорство, почиващо на подхода от съвместната технологична инициатива за отраслите на биологична основа за растеж, би могло да доведе до инвестиции от частния сектор, да спомогне за ефикасно и устойчиво натрупване на наличности от биомаса, да подкрепи демонстрационни проекти за био рафинерии, да насърчи обществени поръчки в областта на околната среда, както и да спомогне за разработването на нови продукти и материали на биологична основа. Иновативните процеси и технологии могат да улеснят използването на неусвоените към момента остатъчни количества култури и морска биомаса.

Комисията ще изпълнява стратегията за биоикономиката и ще насърчава пазари за продукти на биологична основа, като подпомага по-ускореното разработване на стандарти и международното им признаване и насърчава етикетирането и обществените поръчки в областта на околната среда. Тя също така ще си сътрудничи с промишлеността за разработването на детайлни предложения за ПЧП за биоикономика (след периода 2013 — 2014 г.).

iv) Устойчива индустриална политика, строителство и суровини

Чрез намаляване на разходите, повишаване на енергийната и ресурсната ефективност и намаляване на отпадъците ще се даде тласък на конкурентоспособността на строителния сектор. Енергията, използвана в жилищни, търговски и обществени сгради, представлява 40 % от крайното енергопотребление на ЕС и допринася за емисиите на CO₂ и замърсяването на въздуха. Новите инвестиции в енергийната ефективност на жилищни и обществени сгради и инфраструктура крият голям потенциал за растеж и се очаква стойността им да възлиза на около **25 — 35 млрд. EUR годишно до 2020 г.**²¹. Освен това има предложение значителна част от структурните фондове и Кохезионния фонд да подпомагат прехода към нисковъглеродна икономика.

Необходими са нови европейски стандарти за устойчиви строителни продукти, процеси и дейности, за да имаме съгласуван вътрешен пазар по отношение както на продуктите, така и на услугите. Международната конкурентоспособност на строителните услуги в ЕС може да бъде подсилена *inter alia* чрез осигуряване на международно разпространение на строителните стандарти, наречени „еврокодове“ (*Eurocodes*). Публично-частното партньорство за енергийно ефективните сгради следва да ускори прехода от научни изследвания към пазарна реализация.

В новата директива относно екодизайна на продуктите²² са определени изискванията за редица продукти, свързани с енергопотреблението, включително двигатели, помпи, вентилатори и охладители. Изготвят се мерки за други домакински стоки и оборудване за промишлеността. Макар досега основният ресурс, който е обект на внимание, да е енергията, в обхвата на директивата са включени подобрения, свързани с всички аспекти, засягащи околната среда, включително *inter alia* ефективност на материалите. Тя ще се прилага постепенно за все по-широка гама от промишлени продукти, които имат съществено въздействие върху околната среда.

²¹ „Оценка на въздействието на директивата за енергийната ефективност“, SEC(2011)779 от 22 юни 2011 г.

²² http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sustainable-business/ecodesign/index_en.htm

Трябва да се предприемат и действия за доразработване на пазари в ЕС за рециклиране на отпадъци и за преминаване към икономика със затворен цикъл. Нови европейски стандарти за отделни категории на качеството на рециклираните материали (напр. метали, дървесина и текстил) също така ще насърчат развитието на пазара. Има спешна необходимост от допълнителни демонстрационни проекти за рециклиране, демонтиране и технологии за сортиране за работата на конкретни приложения, като например пилотният проект RECAP за по-добро рециклиране смесени пластмаси. Иновативните технологии за отпадъците и управлението на ресурсите също биха могли да бъдат насърчавани чрез обмен на добри практики. Структурните фондове и Кохезионният фонд, както и други източници на публично финансиране, схеми за стимулиране и ценови индикации могат все повече да насърчават рециклирането, възстановяването и повторната употреба, които са за предпочитане пред изгарянето.

Неенергийните неселскостопански суровини са от жизненоважно значение за конкурентоспособността на промишлеността на ЕС. Иновациите могат да помогнат за задоволяването на търсенето. Това може да бъде постигнато например чрез развиването на авангардни методи за извличане (включително добив от морското дъно) и методи за обработка, чрез разработване на продукти, с които се улеснява висококачественото рециклиране, и чрез създаването на условия за „добив в градска среда“. ЕС трябва да подобри сътрудничеството и обмена на информация между държавите членки по отношение на суровините, за да се достигне критичната маса, необходима за намирането на решения със затворен цикъл относно веригите за създаване на стойност на материалите. Европейското партньорство за иновации в областта на суровините²³ ще обедини всички заинтересовани страни, за да се ускори предлагането на пазара на технологични и други решения. След това Комисията ще превърне този стратегически план за изпълнение в действаща програма.

Ще бъдат разработени нови европейски стандарти за критерии за устойчивост на строителните продукти и процеси, а международното внедряване на т. нар. еврокодове ще бъде популяризирано като част от изпълнението на плана за действие за устойчива конкурентоспособност на строителния сектор в сътрудничество с тристранния стратегически форум²⁴ (2013 — 2014 г.).

За да се ускори преходът от научни изследвания към пазарна реализация, ще бъдат предложени конкретни действия в рамките на публично-частното партньорство за енергийно ефективни сгради и чрез съобщението относно устойчивите сгради (2013 г.).

Комисията ще изготви конкретни разпоредби за екодизайна на промишлени продукти, включително по-специално за продуктите, които имат значително въздействие върху околната среда по време на жизнения си цикъл; ще предложи подкрепа за по-бързото и по-евтино постигане на целите на политиката за екодизайна чрез доброволни споразумения между отделните сектори; ще извърши съвместен преглед на директивата за етикетирането на продуктите, свързани с енергопотреблението, както и някои аспекти на директивите относно екодизайна с цел оптимизиране на тяхната ефективност; ще подкрепя консултантските услуги в областта на

²³ „Обезпечаване на Европа със суровини в името на нейното бъдещо благоденствие — предложение за европейско партньорство за иновации в областта на суровините“ COM(2012) 82.

²⁴ Обявено в съобщението на Комисията „Стратегия за устойчивата конкурентоспособност на строителния сектор и предприятията от него“ COM(2012) 433.

екодизайна чрез европейската мрежа на предприятията „Enterprise Europe“ за по-адекватно откликване на нуждите на МСП (след 2012 г.).

Комисията ще продължи да развива стабилни пазари за рециклиране и да увеличава събираемостта чрез предвидения преглед на конкретни аспекти от политиката на ЕС в областта на отпадъците (през 2014 г.), както и чрез анализиране на съществуващите схеми за разширена отговорност на производителите с цел да се набележат най-ефективните от гледна точка на разходите схеми и да се определят най-добрите практики и насоки (2013—2014 г.).

След създаването през ноември 2012 г. на европейското партньорство за иновации в областта на суровините Комисията ще разработи оперативна програма за суровини на базата на стратегическия план за изпълнение (септември 2013 г.).

Държавите членки се приканват да разработят стратегии, адаптирани към националните си особености, за насърчаване на рециклирането и строеж на сгради с ниско потребление на енергия.

в) Екологично чисти превозни и плавателни средства

Превозните средства, задвижвани с алтернативни начини на задвижване и/или използващи алтернативни горива, са ключов етап към постигането на устойчива мобилност. Електрическите и хибридните превозни средства се очаква да представлява около **7 % от пазара до 2020 г.** Превозните средства с двигатели с вътрешно горене също все по-често ще бъдат електрифицирани. Освен за насърчаването на растежа и работните места, инвестициите в екологично чисти начини за придвижване могат да допринесат за допълнителни ползи, включително въздух с по-добро качество и по-малко неблагоприятни въздействия върху здравето.

Необходима е голяма координация за развитието на пазари за екологично чисти превозни средства и кораби. И по-конкретно, внедряването на превозни средства, задвижвани с електрическа енергия, ще изисква сериозна адаптация на индустриалните вериги за създаване на стойност, бизнес моделите, уменията и потребителските нагласи, както и изграждане на инфраструктура за зареждането на двигателите. Необходимо е да започне извършването на текущи дейности по стандартизация за оперативна съвместимост и свързаност, последвани от допълнителни стандарти за превозните средства и инфраструктури. Изискванията за безопасност на ИКЕ на ООН за всички компоненти и системи (включително батерии) и разпоредбите на ЕС в областта на околната среда трябва да бъдат съответно адаптирани. Международните споразумения относно стандартите и разпоредбите, по-специално в рамките на ИКЕ на ООН, ще спомогнат за спестяването на средства и ще ускорят пазарния растеж. Сътрудничеството с най-големите ни търговски партньори във връзка със стандартите, научноизследователската дейност, както и регулаторните аспекти ще допринесат също така за популяризирането на стандартите, например в рамките на работния план на ЕС и САЩ относно електронната мобилност (eMobility – платформа за мобилни и безжични комуникационни технологии), приет в рамките на Трансатлантическия икономически съвет.

Законодателните предложения относно интелигентните електроенергийни мрежи, трансевропейската транспортна мрежа²⁵ и инфраструктурите за алтернативните горива следва да спомогнат за разгръщането на инфраструктурите за презареждане/зареждане на двигателите, особено в градовете. Регионалните и местните власти също следва да изиграят роля за насърчаването на навлизането им на пазара, например чрез развитие на инфраструктурата, обществени поръчки и нефинансови стимули като приоритетен достъп до централните райони на градовете. След проекта за екологично съобразния електронен пренос („Green eMotion“) трябва да се разработят научноизследователски и развойни, и демонстрационни проекти в рамките на „Хоризонт 2020“, като се използват средства от Кохезионния фонд и структурните фондове, както и от държавите членки заедно със заеми от ЕИБ.

Едновременно с последващата си работа по окончателния доклад на групата CARS21 Комисията ще координира всички действия по съответната политика, за да окаже подкрепа при въвеждането на пазара на екологично чистите превозни средства, включително електрическите и хибридните, като осигури навременни разпоредби и стандарти. Те от своя страна ще способстват за разгръщането на инфраструктура за презареждане, както и за евентуално осигуряване от нейна страна на стартово финансиране за ключови научноизследователски, развойни и демонстрационни проекти (съобщението „Автомобили 2020“, което е предвидено да бъде изготвено до ноември 2012 г.).

Както е посочено в Бялата книга за транспорта от 2011 г.²⁶, Комисията ще изготви стратегия за алтернативните горива, където ще се разгледа въпросът за необходимата инфраструктура за презареждане.

Въз основа на провеждащите се в момента консултации с промишлеността Комисията ще направи оценка на подробните предложения за проследяване на ПЧП за горивните клетки и водорода и за екологично чистите автомобили.

Като отчетат своите национални особености и потребности, държавите членки се приканват да подкрепят демонстрационните проекти и да разработят необходимата инфраструктура за екологично чисти превозни и плавателни средства, адаптирана към техните нужди и в съответствие с препоръките в европейския семестър.

Държавите членки и регионите се приканват да използват научноизследователски и иновационни стратегии за интелигентно специализиране, да оказват подкрепа за научноизследователската дейност, включително пилотни линии и демонстрационни проекти, и да насърчават сътрудничеството по веригата за създаване на стойност.

vi) „Интелигентни“ електроенергийни мрежи

Необходима е подходяща инфраструктура (включително интелигентни електроенергийни мрежи, решения за съхранение и мощности за балансиране), за да се

²⁵ Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно насоките на Съюза за развитието на трансевропейската транспортна мрежа, COM(2011)650/3

²⁶ Пътна карта за постигането на Единно европейско транспортно пространство – към конкурентоспособна транспортна система с ефективно използване на ресурсите. COM(2011) 144

интегрират възобновяемите енергийни източници в електроенергийната система, да се съдейства за постигането на енергийна ефективност и да се улесни задоволяването на търсенето на новите видове, напр. електрически превозни средства. В третия пакет за либерализиране в областта на енергетиката са посочени изискванията за инсталиране на интелигентни измервателни системи в най-малко 80 % от домакинствата до 2020 г. като първа стъпка към внедряването на интелигентните електроенергийни мрежи в ЕС, а в съобщението за интелигентните електроенергийни мрежи²⁷ е представена рамката на цялостната политика, необходима за стартирането на внедряването им. Като цяло **до 2020 г. ЕС ще трябва да инвестира около 60 млрд. EUR в „интелигентните“ електроенергийни мрежи**, като до 2035 г. инвестициите се очаква да нараснат до 480 млрд. EUR.

Важно е да се създадат необходимите рамкови условия за промишлеността, за да може тя от своя страна да разработва технологии и производствени мощности, необходими за постигането на резултати от тези инвестиции²⁸. Успоредно с това ЕС трябва да изготви стандартите, необходими за осигуряването на оперативната съвместимост на „интелигентните“ електроразпределителни мрежи в отделните държави, както и общ минимален набор от стандарти за измервателните уреди и усъвършенстваните измервателни инфраструктури. Комисията вече е дала мандат M/490 през 2011 г. на европейските организации по стандартизация да разработят първия набор от стандарти за „интелигентните“ енергийни мрежи до края на 2012 г. Осъществява се редовен обмен на информация с международни участници като Националния институт по стандартите и технологиите на САЩ с цел да се разработят съвместими стандарти, където това е възможно. Все още има нужда от създаването на обща рамка за по-масово въвеждане на интелигентните устройства, включително за по-ефективното използване на устройствата с ниско напрежение. Въз основа на анализа на разходите и ползите следва да се разработят ключови показатели за обществените поръчки, за да се гарантира признаването на потенциалните ползи. Би могъл да се реализира потенциалът за интегрирани, ефективни и гъвкави малки горивни инсталации чрез навременно определяне на подходящите стандарти за емисиите. И не на последно място, трябва да се разработват необходимите научноизследователски, развойни и демонстрационни проекти чрез европейската индустриална инициатива за електроенергийните мрежи, Европейския стратегически план за енергийните технологии (SET-Plan) и европейското партньорство за иновации в областта на „интелигентните“ градове и общини²⁹.

Въз основа на предстоящия доклад на експертната група за интелигентните електроенергийни мрежи Комисията ще определи бъдещите цели за разгръщането на компонентите за „интелигентните“ енергийни мрежи, ще преразгледа и разшири по обхват мандатите за стандартизация, ще разработи насоки за ключови показатели за ефективност и ще набележи потенциалните проекти от общ интерес³⁰ за трансевропейската енергийна инфраструктура (в края на 2012 г.).

²⁷ COM(2011) 202 от април 2011 г.

²⁸ Вж. Съобщение на Комисията COM (2011) 202 „Интелигентни“ електроенергийни мрежи: от нововъвеждането към внедряването“.

²⁹ Инвестициите в инфраструктура са също така приоритетна област за отпускане на заеми, станали възможни благодарение на увеличаването на капитала на ЕИБ.

³⁰ Предложение за регламент относно насоки за трансевропейска енергийна инфраструктура COM(2011) 658.

2. Съпътстващи мерки

Координационните органи, изброени по-горе — или нови специализирани работни групи по целесъобразност, ще трябва да работят в тясно сътрудничество с промишлеността и държавите членки, за да изпълнят политическите си програми. Тези групи ще има различна структура и срок за работа в зависимост от потребностите на областта им на действие. Всички те обаче ще обединят съответните заинтересовани страни и публичните власти за определянето на действията, необходими, за да се ускори внедряването на новите технологии и инвестиции³¹.

- На първо място, следва да се съгласува и оповести възможно най-скоро **опростена, предвидима и надеждна регулаторна уредба за вътрешния пазар** по отношение на новите продукти и услуги, включително съответните стандарти и сертифициране. Регулаторните органи от ЕС и органите по стандартизация трябва да разработят навремени разпоредби и стандарти за новите технологии преди първото им въвеждане на пазара – мандатите за изготвяне на стандарти, дадени на Европейския комитет по стандартизация (CEN), за електрическите превозни средства и продуктите на биологична основа са добри примери. Експертните групи ще препоръчат опростяване на регулаторната и административната среда в съответстващите им пазарни области, особено за подпомагане на МСП. Също така в европейския семестър беше препоръчано на държавите членки да опростят регулаторната си уредба.
- **Развитието на инфраструктурата трябва да бъде координирано и синхронизирано с увеличаването на производствения капацитет.** Например, инвестициите в ключови енергийни инфраструктурни обекти на ЕС като например „интелигентните“ електроенергийни мрежи и съхранението на електрическа енергия е от съществено значение за масовото възприемане на възможностите на възобновяемата енергия, ИКТ и разгръщането на електрическите и хибридните превозни средства. Осигуряването на адекватна и добре работеща транспортна инфраструктура, взаимно допълваща се логистика и мрежи за високоскоростен широколентов достъп до интернет са предпоставки за развитието на промишлеността. Също така трябва да се развиват нови промишлени мощности в производствените технологии по навременен начин и да се инвестира в енергоспестяващи и ресурсно ефективни машини и оборудване.
- На трето място, от съществено значение е усилията в областта на **научноизследователската и развойна дейност и иновациите да бъдат координирани в ЕС**, за да се гарантира своевременното внедряване и реализиране на пазара на технологиите. По-специално, демонстрационните проекти за доказване на приложимостта на концепцията и производствените пилотни линии са предпоставки за разгръщането на технологиите в промишлен мащаб. Публично-частните партньорства могат да предоставят финансиране за такива инициативи, като се оползотворяват структурни фондове или възможностите по „Хоризонт 2020“, както и други общностни програми. Може да се използва и финансиране на рисков капитал от публични или — което е още по-важно, и от частни източници.

³¹

Те ще бъдат създадени при пълно спазване на правилата за експертните групи и други органи, създадени от Комисията (C(2010) 7649 и SEC(2010) 1360).

- Освен това Комисията ще предприеме допълнителни мерки, за да гарантира, че са **налице необходимите умения** за развитието на тези пазари и за стимулирането на търсенето с цел разпространяване на иновациите.

Прилагането на нови работни практики ще спомогне на предприятията да наемат застаряваща работна сила и да привличат квалифицирани лица в производството. Новите технологии внасят промяна в гамата от работни места и умения, които са необходими. Комисията ще насърчава **трансформацията на работни места**, чрез която се стимулират нови форми на „активна работа“ и се насърчава развитието на нови умения, включително и електронни.

По-широкото приложение на дизайна, както и на други нетехнологични иновации, е един от двигателите за разработването на продукти с висока стойност, за увеличаване на производителността и за подобряване на ресурсната ефективност. За повишаване на ролята на дизайна в иновациите Съветът за лидерство за европейския дизайн е разработил набор от предложения, включително: по-добър достъп на предприятията до т. нар. европейския дизайн; насърчаване на водени от дизайна иновации за производствени системи; насърчаване на компетенции за разработване на дизайн; повишаване на популярността на дизайна в системата на ЕС за научни изследвания и иновации; по-широко прилагане на дизайна в публичния сектор; и разпознаваемост на европейския дизайн в световен мащаб.

Иновационната политика може да увеличи своето въздействие върху икономическия растеж чрез плавното комбиниране на въвеждането на нови технологии и работни практики с мерките, ориентирани към търсенето, като например стандартизация, насърчаване на разпространението на нововъведенията в световните вериги за доставки или предоставяне на регулаторни стимули. Европа има опит с политиките, свързани с проблемите на търсенето, като например успешната инициатива за водещите пазари, с която се разработиха съобразени с пазарите пътни карти и инструменти на политиката, свързана с въпросите на търсенето. Наскоро бяха обявени пет европейски партньорства за иновации за координиране на търсенето и инструментите на политиката за научноизследователската и развойна дейност.

В съзвучие с призива на Европейския съвет от март 2012 г. е важно **да се насърчават още повече иновациите, продиктувани от търсенето**, и да се създаде възможно най-добра среда за предприемачите, за да реализират своите идеи на пазара. В края на 2012 г. Комисията ще започне изпълнението на хоризонтален план за действие с три последователни фази за увеличаване на търсенето на иновативни европейски стоки и услуги. Първата фаза има за цел да набележи пазари, средства и модели, продиктувани от търсенето. В следващия етап Комисията заедно със заинтересованите страни ще разработи стратегически пътни карти за действия, свързани с търсенето, в по-широки инициативи. В последната фаза ще бъдат изпълнявани действията, посочени в стратегическите пътни карти. Успоредно с това нова система за наблюдение ще позволи да се измерва въздействието на политиките, свързани с търсенето, и прилагането на стратегическите пътни карти.

Комисията ще разработи и ще изпълнява хоризонтален план за действие за стимулиране на търсенето на иновативни европейски стоки и услуги (след 2012 г.).

Комисията ще създаде мрежа за обучение за иновациите на работното място в Европа, с която се цели повишаване на производителността на труда и на

качеството на работните места (2013 г.), и ще приложи план за действие за ускоряване на признаването и разпространението на дизайна в политиката за иновации (след 2012 г.).

През 2013 г. Комисията ще започне независимо проучване, за да направи оценка на това дали европейската система за стандартизация е способна да се пригажда към бързо изменящите се условия и да допринася за стратегическите вътрешни и външни цели на Европа.

Б. Достъп до пазари

1. Подобряване на функционирането на вътрешния пазар на стоки

Вътрешният пазар на стоки представлява 75 % от търговията в рамките на ЕС и крие огромен неизползван потенциал за подобряване на конкурентоспособността и растежа на ЕС. Той е инструмент с възлово значение за постигането на силно конкурентоспособна социална пазарна икономика. По-специално, глобализацията, специализацията и иновациите имат сериозно въздействие върху производствените процеси, макар разликата между „продукти“ и „услуги“ да става все по-неясна. Този процес обаче може да създава нови пречки и препятствия. Затова правилата и процедурите на единния пазар трябва да бъдат в крак с тези тенденции. Двадесет години след стратегията от 1992 г. все още широка гама от продукти не се подчинява на хармонизирани правила и някои разпоредби за взаимно признаване в законодателството на държавите членки не винаги се прилагат правилно. През следващата година Комисията ще извърши критична оценка на достиженията на правото на ЕС, засягащо промишлените продукти, включително проучване и обширни консултации, и ще се изготви пътна карта за реформа на вътрешния пазар на промишлени продукти.

Необходимо е да се постигне още напредък към пълна интеграция на вътрешния пазар на някои сектори, като например в областта на сигурността и отбраната. Въпреки работата по отбранителния пакет секторът на отбраната все още запазва силно национално измерение и поради това не е в състояние да се възползва от потенциалните икономии от мащаба, които са необходими за подобряване на конкурентоспособността и рентабилността. Други научни изследвания и иновации на равнището на ЕС са в процес на изготвяне в областта на гражданската сигурност. Експертна група по въпросите на отбраната подпомага разработването на всеобхватна стратегия за извоюването на водеща в световен мащаб отбранителна промишленост, която е конкурентоспособна в Европа и извън нея. По подобен начин продуктите и услугите, базиращи се на сателитни данни, крият голям потенциал за икономически растеж и развитие на пазара и те следва да бъдат насърчавани и подкрепяни.

През 2010 г. като част от стратегията си за разумно регулиране³² Комисията разработи т. нар. „**проверки на формата**“, за да се оцени цялостната регулаторна уредба в определена област на политика. Тези проверки бяха предназначени за набелязване на прекомерна административна тежест и за разглеждане на регулаторни припокривания, пропуски и несъответствия и за извършването на оценка на кумулативното въздействие на законодателството. Констатациите от тях служат като основа за вземане на решения

³² „Разумно регулиране в Европейския съюз“, COM(2010)543 от 8 октомври 2010 г.

по политиката относно бъдещето на съответната регулаторна уредба. „Проверки на формата“ са в процес на извършване в конкретни области на политиката, като например информирането и консултирането на работниците, одобрението на типа на моторните превозни средства и политиката на ЕС в областта на околната среда и сладководните води. Амбицията да се направи общ преглед на основните политики обаче, които засягат един икономически сектор, все още няма конкретно изражение. Поради това Комисията ще осъществи пилотни хоризонтални секторни „проверки на формата“. Първите две от тях ще се съсредоточат върху нефтопреработвателната и алуминиевата промишленост. И двата сектора са с преломно значение за индустриална верига за създаване на стойност на ЕС, но спешно се нуждаят от нови инвестиции в условията на силна международна конкуренция. „Проверките на формата“ ще се съсредоточат върху изпълнението и взаимодействието на политиките, които са от най-голямо значение за конкурентоспособността на тези сектори³³. Ще последват и други „проверки на формата“ за други промишлени продукти.

Пречки пред вътрешния пазар, свързани с управлението и нормативната уредба, възникват и от области на политика, регулирани от държавите членки, например технически норми, откази да се прилагат **разпоредбите за взаимното признаване и разминавания между 27-те отделни набори от норми за подоходното данъчно облагане**. Анализ отдолу нагоре на проекта на техническите разпоредби може да способства за елиминирането на появата на регулаторни пречки. Именно това е целта на процедура на уведомяване 98/34³⁴, която изисква проектите на законодателството, предвиждащо технически разпоредби по отношение на продуктите и услугите на информационното общество, да се съобщават на Комисията, преди да бъдат приети. Превантивният характер на тази процедура е спомогнал за избягването на голям брой нарушения на разпоредбите за свободното движение на стоки. Тази процедура за уведомяване обаче може да се използва и за да се подобри националното законодателство в съответствие с принципите за „по-доброто управление“ и чрез сравнителен анализ. Потенциалът ѝ може да се използва в по-голяма степен, като се препоръча на държавите членки да използват преглед на въздействието върху конкурентоспособността в контекста на националните оценки на въздействието.

„Екологичните продукти и услуги“ представляват динамичен, иновативен и разрастващ се пазар. Паралелното разработване на различни и често непоследователни технически норми обаче, както и на схеми за етикетирание в отделните държави членки и чрез частни инициативи може да доведе до объркване за потребителите и до пречки пред свободното движение на тези продукти и услуги в рамките на вътрешния пазар. Комисията проучва възможно най-добрите начини за интегриране на „екологични продукти и услуги“ на вътрешния пазар, включително въздействието на продуктите върху околната среда³⁵.

³³ Например оценките, изготвени от държавите членки и представени на кръглата маса на Комисията по въпросите за рафинирането в ЕС на 15 май 2012 г., относно комбинираното въздействие на политиките на ЕС за рафиниране.

³⁴ Директива 98/34/ЕО за определяне на процедура за предоставяне на информация в областта на техническите стандарти и регламенти и на разпоредби относно услугите на информационното общество.

³⁵ Началото на предложението за въздействието на продуктите върху околната среда, оповестено в акта за единния пазар, ще бъде дадено през 2013 г. със съобщение.

Липсата на координация между държавите членки за методологиите и критериите за вземане на решения относно ценообразуването/възстановяването на разходите за лекарствени продукти води до несъгласуваност и закъснения при достъпа до иновативни лекарства. Макар това да е частично обхванато от директивата относно прозрачността и работата в областта на оценката на здравните технологии, е необходимо да има по-обхватна програма за стратегията в тази политика и пътна карта, за да осигури конкурентоспособността и дългосрочната жизнеспособност на фармацевтичната промишленост на ЕС.

Има какво още да се подобри и в регулаторната уредба на ЕС за **надзор на пазара**. Директивата относно общата безопасност на продуктите се прилага за всички потребителски продукти, било то регулирани от хармонизирани или нехармонизирани разпоредби, докато разпоредбите относно надзора на пазара, съдържащи се в Регламент 765/2008 и в законодателството, уреждащо работата на съответните сектори, се прилагат за хармонизирани продукти, независимо дали са предназначени за потребителите или за промишлеността. Следователно съществува възможност за внасяне на известно объркване както сред националните органи, така и сред икономическите оператори относно това коя система се прилага. Новото предложение за регламент относно надзора на пазара, което е в процес на изготвяне, ще съчетае всички тези разпоредби за надзор на пазара и ще коригира някои недостатъци на настоящата законодателна уредба.

Надзорът на пазара защитава европейските граждани от продукти, които не отговарят на съответните изисквания (напр. относно рискове за здравето и безопасността), и осигурява условия за коректна търговия. Контролът на вътрешния пазар се извършва на национално равнище, като държавите членки носят отговорност както за надзора, така и за прилагането на разпоредбите. И в частност наблюдението всъщност е огромна задача. Има доказателства за слаб надзор на пазара за някои продукти, като например капиталовите стоки, произвеждани от Европейската машиностроителна промишленост³⁶. Необходим е многогодишен план за действие за надзора на пазара, за да се даде повече енергия за наблюдение на цялостния европейски пазар и да се даде тласък на сътрудничеството и взаимното подпомагане. Това доста ще затрудни некоректните търговци и ще спомогне за по-нататъшното интегриране на единния пазар на продуктите, които отговарят на необходимите критерии и са безопасни. От гледна точка на конкуренцията отговорните икономически оператори няма повече да бъдат поставяни в неблагоприятно положение.

С размиването на границата между услугите и стоките пречките пред търговията с услуги все повече въздействат неблагоприятно и пряко върху търговията със стоки. И по-конкретно бизнес услугите са от жизнено значение за конкурентоспособността на промишлеността и за иновациите. Те са от особена важност за МСП, които разчитат повече на закупуването на услуги от пазара отколкото от големи предприятия.

До края на 2012 г. Комисията ще приеме пакет от документи относно безопасността на продуктите и надзора на пазара, който ще се състои от изменената директива за общата безопасност на продуктите, нов регламент за надзора на пазара и съобщение

³⁶ Конференция на ГД „Предприятия и промишленост“ относно надзора на пазара и машиностроенето, 24 ноември 2011 г.: http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/mechanical/machinery/market-surveillance/index_en.htm

относно многогодишния план за действие относно надзора на пазара за периода 2012 — 2015 г..

Комисията ще направи оценка на състоянието на достиженията на правото на ЕС в областта на промишлените продукти като цяло, с оглед изготвянето на пътна карта за реформа на вътрешния пазар на промишлени продукти (2013 г.).

Комисията ще предприеме проверки за формата в алуминиевата и нефтопреработвателната промишленост, като насочи вниманието си върху прилагането и взаимодействието на политиките в тези области, които са от най-голямо значение за конкурентоспособността.

Комисията ще разработи подробна стратегия в подкрепа на конкурентоспособността на отбранителната индустрия и с цел подсилване на добрата работа на отбранителния пазар. Съобщението се очаква да бъде изготвено до април 2013 г.

Комисията ще представи допълнителни инициативи за насърчаване на интеграцията на вътрешния пазар в областта на сигурността и космическото пространство.

Комисията ще продължи да използва потенциала на процедурата „98/34“ като инструмент за индустриалната политика и ще зададе посоката на бъдещите законодателни приоритети на ЕС, по-специално за насърчаване на държавите членки да въведат оценка на въздействието и преглед на въздействието върху конкурентоспособността още на етапа на изготвянето на проектите от процесите на законотворчество в съответното национално законодателство.

Комисията ще даде ход на програма за политическа стратегия, за да се повиши конкурентоспособността на фармацевтичната промишленост.

До края на 2012 г. ще бъде учредена група на високо равнище по въпросите на бизнес услугите. С оглед на доклада от тази група до 2014 г. Комисията ще разработи бъдещата работна програма с препоръки за политиката в тази област.

2. Насърчаване на предприемачеството, за да се направи вътрешният пазар по-динамичен

Въпреки че повече от една трета от всички нови работни места са в малки и бързо растящи предприятия, малките предприятия в ЕС не се разрастват със същия темп като в САЩ³⁷. Въз основа на *Small Business Act за Европа* (законодателен акт за малкия бизнес в Европа) с плана за действие за предприемачеството ще се насърчава растежът на новосъздадените предприятия, ще се улесни прехвърлянето на предприятия, ще се предоставя подкрепа за предприятията в началните им етапи на развитие и ще се разработват ефективни процедури по несъстоятелност, които дават на предприятията втори шанс.

³⁷

Вж. Albert Bravo-Biosca "The dynamics of Europe's industrial structure and the growth of innovative firms" („Динамиката на европейската промишлена структура и растежът на иновативните предприятия“, конференция на СИЦ в Севиля, октомври 2011 г.

Предприемачите трябва да използват цялостния потенциал на цифровия единен пазар в ЕС, който се очаква да нараства с 10 % годишно до 2016 г.³⁸ Комисията постави развитието на интернет и цифровите технологии в центъра на стратегията „Европа 2020“ чрез програмата в областта на цифровите технологии³⁹ за Европа и на водещите инициативи относно индустриалната политика. Политиката на ЕС предлага рамковите условия за цифровия единен пазар, включително законодателната основа за електронната търговия (Директива 2000/31/ЕО)⁴⁰. В бъдеще общото европейско право за продажбите ще предложи единни правила за трансгранични интернет продажби, като цифровото измерение е основен елемент от стратегията за европейска програма относно потребителите⁴¹.

Държавите членки и Комисията трябва да дадат своя принос, за да се ускори цялостното изпълнение на цифровия единен пазар. Държавите членки трябва да опростят процедурите за регистрация по ДДС и да създадат електронна регистрация на едно гише, за да се улесни трансграничната цифрова търговия на малките предприятия. Мрежата на европейските предприятия ще осигури обучение и ще информира онези МСП, които искат да разработват интернет търговия, за техните задължения в контекста на трансграничните продажби. Насоките и означенията за качеството на умения за ползване на електронната технология биха могли да осигурят общоприет набор от умения за предоставящите образование и обучение както на равнище ЕС, така и в държавите членки. Стандартите и насоките са от съществено значение за съвместимостта на работата на цифровите технологии по веригата на предлагане.

И все пак не е достатъчно просто да се предложат условията за работа и да се насърчават предприемачите да се възползват от възможностите на цифровия единен пазар. Европа има нужда също така и да освободи предприемаческия дух на цифровата икономика, за да постигне успех. Комисията ще предложи план за действие относно предприемачеството, в който се очертават препоръките за държавите членки във връзка с подобренията на рамковите условия и мерките за подкрепа на предприемачеството (ноември 2012 г.), като ще предприеме и допълнителни мерки за стимулиране на разпространението на цифровите технологии и електронната търговия. Комисията ще предложи също така целенасочени действия през първото тримесечие на 2013 г. в подкрепа на уеб предприемачите в ЕС.

3. Вътрешният пазар на технологии, единният патент и защитата на правата върху интелектуална собственост

Правата върху интелектуалната собственост (ПИС) са от съществено значение за иновациите и растежа, защото осигуряват защитата на предприятията, инвестиращи в научноизследователска и развойна дейност. Правата върху интелектуалната собственост възнаграждават творчеството и новаторския дух и осигуряват на дружествата и иновациите закрила от непозволено присвояване и използване на

³⁸ Вж. доклада "The internet economy in the G-20" („Интернет икономиката в Г-20“) на консултатска фирма Boston Consulting Group от март 2012 г.

³⁹ COM (2010) 245.

⁴⁰ COM(2011) 942 „Съгласувана уредба за повишаване на доверието в цифровия единен пазар за електронната търговия и интернет услугите“. Вж. също COM(2011) 942 окончателен „Съгласувана уредба за повишаване на доверието в цифровия единен пазар за електронната търговия и интернет услугите“.

⁴¹ COM (2012)225 „Европейски програма за потребителите - насърчаване на доверието и растежа“.

технологични познания. По този начин те съставляват сърцевината на системата за иновации и полагат основата за всички по-нататъшни трансфери на технологии. Необходимо е да се гарантира, че нормативната уредба на интелектуалната собственост отговаря на нуждите на новата икономика, по-специално за целите на отворения подход и сътрудничеството при иновациите

Въвеждането на **единния патент** и разработването на **единна система за решаване на патентни спорове** в Европа ще намали разпокъсаността на патентната закрила в единния пазар и разходите във връзка с нея⁴², като ще премахне ненужните разходи за съдебни спорове и ще подобри правната сигурност. Едновременно с това до края на 2014 г. ще бъде разработен безплатен инструмент за автоматичен превод⁴³ на всички европейски езици. Изобретателите, които се нуждаят от патентна закрила, разполагат с инструменти за ускоряване на процедурата по предоставяне на патент. С помощта на инициативи, позволяващи да се използват резултатите от работата на други служби, както и чрез хармонизиране на международно равнище на материалното патентно право (включващо предвиждането на хармонизиран гратисен период и всички свързани с него аспекти), може допълнително да бъде укрепена патентната система в дългосрочен план и да се допринесе за още по-сериозно намаляване на разходите.

В допълнение към патентната система могат да бъдат използвани и други инструменти. Един от тях е оптимизирането на употребата и защитата на търговските тайни. Не всички стъпки в процеса на иновация са патентоспособни, но е възможно за резултатите от тях да е необходима защита от незаконно присвояване. Макар за някои изобретения да е възможно бъдат патентовани, дружествата може да предпочетат да ги защитят чрез тайна. Затова понякога изобретателите предпочитат да защитят иновациите си (и възвръщаемостта от тях), като не разкриват търговската тайна. Не съществува законодателство на ЕС относно защитата на търговските тайни и тази област е уредена на национално равнище. Съществуват обаче значителни разлики в националните законодателства относно естеството и обхвата на търговските тайни, както и по отношение на средствата за правна защита. Комисията проучва дали съществуващите различия в националните подходи могат да създадат бариери и трансакционни разходи за дружествата, които извършват трансгранична дейност, а не на последно място — и за МСП.

Дейността на некотираните дружества се регулира от национални счетоводни разпоредби, произтичащи от транспонирането на Четвъртата директива в областта на счетоводството. Въпреки че директивата дава възможност на държавите членки да създават свои разпоредби в тази насока, понастоящем стойността на патентите и другите права върху интелектуална собственост не е широко отразена във финансовите отчети, особено в тези на МСП. Ще бъдат проучени начини **стойността на патентите на дружествата да бъде реално призната**, в това число във финансовите им отчети, и да се извлече полза от това по-активно оповестяване по отношение на достъпа до финансиране. Също така нараства важността на застрахователните схеми срещу съдебен спор във връзка с правата върху интелектуалната собственост.

За да бъде ефективна системата на ПИС, тя трябва да включва предварителни гаранции и последващо прилагане на мерки срещу тези, които не спазват правилата. Патентните

⁴² Разходите за регистрация и превод при получаване на патентна закрила в Европа ще бъдат намалени с до 80 %.

⁴³ Вж. „Patent Translate“ (превод на патенти): <http://www.epo.org/searching/free/patent-translate.html>.

„засади“ (patent ambushes), патентните „капани“ (patent hold-ups), патентните войни и нарушаването на правата върху интелектуалната собственост (например чрез фалшифициране и пиратство) нанасят преки вреди и подкопават доверието в системата на ПИС.

Бързият технологичен напредък в сектори от значение за цялата икономика доведе до рискове, свързани с *наслояване на патенти (patent thickets)*⁴⁴ и *патентни засади*⁴⁵. Чрез проучвания беше установено **наслояване на патенти в 9 от общо 30 технологични области**. С помощта на ефикасна и съгласувана регулаторна система ще се подкрепят насърчаващите конкуренцията форми на кръстосано лицензиране или действия за обединяване на патенти (патентен пул) като ефективни пазарни инструменти за намаляване на тези рискове. Част от тази регулаторна система са и разпоредбите на Комисията относно споразуменията за трансфер на технологии, които ще бъдат актуализирани. Освен това може да се задълбочи работата по съществуващите защитни механизми, например **справедливите, разумни и недискриминационни условия** (FRAND) за лицензиране. В допълнение към защитните механизми значителни подобрения в краткосрочен план могат да бъдат постигнати чрез по-тясно сътрудничество и по-активен обмен на информация между патентните служби и органите по стандартизация.

Предизвикателство пред ПИС представлява и непрекъснато нарастващият дял на **фалшифицираните и пиратските** продукти. Докладите на Комисията относно изземванията, извършени от митническите власти по границите на ЕС, показват, че броят им и делата във връзка с тях са нараснали значително от 2000 г. насам. Безсмислено е съществуването на права върху интелектуалната собственост, ако тяхното упражняване не може да бъде гарантирано. Поради това от 2004 г. е в сила минимална правна уредба, уреждащи упражняването на ПИС от гражданите (Директива 2004/48/ЕО), която позволява не само действия срещу преките нарушители, но и срещу (електронни и традиционни) посредници, чиито услуги се използват от трети лица за извършване на нарушения. Тази уредба, която понастоящем е в процес на изменение, дава възможност на притежателите на права да предприемат действия, ако техните ПИС са били нарушени.

В допълнение към предвидените от закона мерки, средства за правна защита и санкции борбата срещу фалшифицирането и пиратството може да се подкрепи по много прагматичен начин с помощта на доброволни съвместни подходи, например Европейската обсерватория за нарушенията на правата на интелектуална собственост⁴⁶. Меморандумът за разбирателство относно продажбата на фалшифицирани стоки по

⁴⁴ За наслояване на патенти се говори, когато голям брой патенти са свързани с даден продукт и се притежават от различни патентоприетатели. Отделното заплащане за всеки от тези допълнителни патенти води до натрупване на роялти. Наслояването на патенти е често срещано при комуникационните технологии, полупроводниците, оптиката, електрическите машини и медицинските технологии.

⁴⁵ Патентна засада настъпва, когато участник в процедура по определянето на стандарт обяви, че притежава патенти или заявки за патенти, свързани с технологиите, включени в съответния стандарт, но след като стандартът бъде приет, откаже да предостави лиценз за тези патенти или го предоставя само при несправедливи, неразумни или дискриминиращи условия.

⁴⁶ Регламент (ЕС) № 386/2012 от 19.4.2012 г. ОВ L 129, 16.5.2012 г., стр. 1.

интернет⁴⁷ също доказва, че е успешен инструмент за намаляване на продажбите на фалшиви стоки по интернет.

Понастоящем Комисията проучва правната уредба относно защитата на търговските тайни, която е много разпокъсана, и работи върху възможни варианти за нейното оптимизиране и за намаляване на разходите на бизнеса и научноизследователските институции при инвестиране, лицензиране, трансфер и обмен на ценни знания и информация в рамките на вътрешния пазар.

След като получи заключенията на експертна група по тези въпроси през 2013 г., Комисията ще проучи най-подходящите методи за оценка, както и връзката между пазара на ПИС и съответното остойностяване и оповестяване на ПИС в счетоводната документация.

Комисията ще разгледа мерки, които могат да допринесат за увеличаване на прозрачността и подобряване на третирането на ПИС в процеса на стандартизация.

Тя ще насърчава сътрудничеството между патентните служби и органите по стандартизация, включително инициативи като очертаване на обхвата на съществуващите патентни (patent landscaping) и създаване на връзки между базите от данни.

Съветът и Европейският парламент трябва незабавно да приемат изменението на Регламент (ЕО) № 1383/2003 относно работата на митническите органи.

4. Международни пазари

Европейският съюз е водеща световна търговска сила, но световната икономика се променя бързо и става все по-многогранна. Основните бързоразвиващи се икономики (Бразилия, Русия, Индия и Китай) продължават да бележат бърз напредък, а повечето от тях провеждат амбициозна индустриална политика със силен акцент върху технологиите и промишлените иновации с цел по-високо качество и по-екологично чисто производство. Забелязва се също така обезпокоителна тенденция да се прибягва до протекционистки мерки и дискриминационни практики⁴⁸.

Комисията полага усилия да отвори пазарите и да свърже Европа с основните източници и региони, генериращи растеж. Комисията ще продължи да настоява за амбициозна търговска и инвестиционна програма⁴⁹ в дух на реципрочност и взаимна полза, както и за всеобхватна програма за правоприлагане, насочена по-специално към достъпа до пазара, премахването на бариери, активното обявяване на обществени поръчки, осигуряването на ефективното прилагане на търговските разпоредби (напр. по отношение на субсидиите), прилагането на най-високи стандарти на защита на международните инвестиции и осигуряването на цялостна защита на правата върху интелектуалната собственост. За да се оптимизира въздействието върху икономиката на ЕС от споразуменията за свободна търговия, ще е от полза последователното включване на преглед на въздействието върху конкурентоспособността в оценките на въздействието, извършвани при старта на търговски и инвестиционни преговори, и

⁴⁷ http://ec.europa.eu/internal_market/iprenforcement/stakeholders/index_en.htm#maincontentSec2

⁴⁸ COM(2012)70, „Доклад за пречките пред търговията и инвестициите за 2012 г.“

⁴⁹ COM(2010)612, „Търговия, растеж и световни дела“ Вж. също SWD(2012)219.

предоставянето на подробен анализ на Европейския парламент и на Съвета щом преговорите приключат.

Процедурата по уведомяване на СТО за технически пречки пред търговията (ТПТ) е мощен инструмент за подобряване на достъпа до пазара, но заинтересованите страни, по-специално МСП, не го използват в достатъчна степен. Комисията се ангажира да подобри достъпа до информация за ТПТ във връзка с изискванията за достъп до пазара и да направи процедурата по-позната и достъпна за заинтересованите страни.

В съответствие с Договора от Лисабон **в процес на разработване е цялостна европейска политика в областта на международните инвестиции**⁵⁰ чрез комбинация от двустранни преговори, диалози с ключови партньори и активно участие в международни форуми. Тя би трябвало да доведе до по-добър достъп до ключови пазари, високи стандарти на защита на инвестициите на ЕС в трети страни и да осигури равнопоставени условия на конкуренция за европейските предприятия. Наред с това от съществено значение е да се поддържа открита и недискриминационна среда, за да нарасне още повече привлекателността на инвестициите в ЕС⁵¹, по-специално за преки чуждестранни инвестиции в проекти в областта на екологията, които създават растеж и работни места, и да се подобри прозрачността на преките чуждестранни инвестиции в ЕС, когато това е необходимо.

За да осигури достъпа до суровини и до инициативите по търговската си политика⁵², Комисията ще продължи да развива своята „**дипломатия в сферата на суровините**“⁵³ и да работи за по-целенасочено сътрудничество при правната уредба в тази област. Целевите региони и държави включват Гренландия⁵⁴, средиземноморските държави партньори, държавите от Южен Кавказ, Латинска Америка, Африка и Азия.

За да се увеличи делът на извършващите международна дейност европейски МСП (около 13 % понастоящем), е необходимо европейските предприятия да получават по-сериозна подкрепа и да им се съдейства в процеса на интернационализация. Провежданите в трети държави и ръководени от Комисията „**Мисии за растеж**“, включващи представители на европейската промишленост и МСП (да не се бъркат с традиционните дейности за насърчаване на търговията), могат да играят положителна роля в осигуряването на обща уредба за стратегическо сътрудничество в областта на промишлеността и МСП и да насърчават бизнес отношенията.

ЕС работи върху изменение на стратегията за упражняване на правата върху интелектуална собственост в трети държави като основен елемент в нейните инициативи срещу фалшифицирането. В този контекст Комисията оказва пряка подкрепа на МСП при защитата на техните интелектуални активи на ключови чужди пазари чрез бюрата за помощ на МСП по въпросите на ПИС и удобни за ползване

⁵⁰ COM(2010)343, „Към цялостна европейска политика в областта на международните инвестиции“.

⁵¹ Резолюция на Европейския парламент от 3 юли 2012 г. относно привлекателността на инвестициите в Европа.

⁵² ГД „Търговия“, „Търговската политика на ЕС по отношение на суровините. втори отчет за дейността“.

⁵³ Комисията разработва и други инициативи в тази област, например т. нар. отчитане по държави.

⁵⁴ През м. юни 2012 г. с Гренландия беше подписано писмо за намерения относно сътрудничеството в областта на минералните ресурси — Разработване на политика на Европейския съюз по отношение на Арктическият регион, JOIN(2012) 19 окончателен

интернет инструменти, като например Трансатлантическия портал за правата върху интелектуална собственост (TransAtlantic IPR Portal) — съвместна инициатива на ЕС и САЩ . Ефективността на европейските структури за подпомагане на бизнеса в трети страни също ще бъде подобрена.

И накрая, Комисията ще съчетае действията извън ЕС с вътрешни инициативи. Тя ще търси взаимно подпомагане между политическите и законодателните инициативи в рамките на единния пазар и външните приоритети, като избягва регулаторни подходи, които нарушават търговията.

Комисията ще:

- *предприеме действия за увеличаване на осведомеността за процедурата по уведомяване за технически пречки пред търговията и ще я направи по-достъпна за промишлеността, и по-специално за МСП.*
- *доразвие целенасочено „дипломацията в сферата на суровините“ и ще приложи изцяло стратегията за интернационализация на МСП⁵⁵.*
- *гарантира упражняването на правата върху интелектуалната собственост в трети държави и ще разшири обхвата на инструментите за защита на ПИС на МСП на международните пазари, включително чрез инициативи на бюрото за помощ на МСП по въпросите на ПИС в регионите на АСЕАН и Меркосур, и също така ще подобри ефективността на европейските структури за подпомагане на бизнеса в трети страни, като ги свърже с мрежата „Enterprise Europe“.*
- *продължи да насърчава международното сътрудничество и сближаване в областта на правната уредба, по-специално по отношение на съседните държави, с цел да се подкрепи създаването на пазари за нови продукти и технологии и за да се осигури взаимното подпомагане между инициативите в рамките на единния пазар и външните приоритети.*

В. Достъп до финансиране и до капиталовите пазари

Възстановяването и бъдещият растеж на европейската промишленост зависят от наличието на капитал за инвестициите, необходими за внедряването на нови технологии и оборудване, с помощта на които да се повиши конкурентоспособността ни. За съжаление проведените от нас консултации със заинтересованите страни и проучвания ясно показват, че **достъпът до капиталовите пазари и до кредитиране представлява голям проблем за европейския бизнес.**

Слабото търсене на кредити донякъде обяснява настоящите ниски нива на отпускане на заеми от банките, но съществено отражение имат и ограниченията в предлагането.⁵⁶

⁵⁵ COM(2011)702, „Малък бизнес, голям свят — ново партньорство за подпомагане на МСП да се възползват от глобални възможности“.

⁵⁶ В доклада на ЕЦБ от 2012 г. за европейската финансова интеграция се посочва, че „обезценката и разпокъсаността на каналите за финансиране на банките от еврозоната също са се отразили върху условията за отпускане на заеми на реалната икономика“. ЕЦБ, Доклада за финансовата интеграция, април 2012 г., стр. 57.

Възможно е необходимото намаляване на ливъриджа и реструктуриране на банковия сектор да забавят възобновяването на отпускането на заеми от банките. Проблемът е особено тежък за МСП. При проведеното през април от ЕЦБ проучване на достъпа на МСП до финансиране малките и средните предприятия съобщават за увеличен процент на отхвърлени заявления за отпускане на заем (от 10 % на 13 %).

Повечето европейски промишлени предприятия в значителна степен разчитат на банкови кредити. В САЩ както дълговите ценни книжа, така и капитализацията на фондовия пазар надвишава общия обем на банковите активи. Финансирането на предприятията от капиталовия пазар има дял от едва 7 % от БВП в Европа в сравнение с 35 % в САЩ.⁵⁷ Този структурен елемент от икономиката на ЕС прави европейската промишленост по-чувствителна към въздействието на кризата в банковия сектор, като се имат предвид ограничените възможности за използване на алтернативни източници на финансиране.

В този контекст Комисията предлага редица мерки за подобряване на достъпа до капитал за промишлеността. При първата група мерки се разчита на подкрепа от страна на публичния сектор, а втората група включва мерки, които да улеснят достъпа до капиталовите пазари.

1. Подкрепа от страна на публичния сектор за улесняване на достъпа на промишлеността до капитал

Изготвяне на новата програма за **многогодишната финансова рамка за периода 2014—2020 г.** ще опрости и укрепи ефективността на финансовите инструменти за подпомагане на иновативните дейности. Възможността за използване на ресурсите, предвидени за програмата „**Хоризонт 2020**“ заедно с програмата за конкурентоспособност и МСП (**COSME**) ще улеснят прехода от разработване на технологиите към промишлена и пазарна реализация на новите технологии. *Разширяването на обхвата на инструмента за финансиране с поделяне на риска (RSFF) ще помогне за намаляването на риска за дружествата с висок потенциал за растеж.*

Политиката на сближаване предоставя комплексен подход към нуждите на МСП, обхващащ всички етапи от създаването и развиването на стопанска дейност, и представлява най-големият източник на европейска подкрепа за МСП, чийто общ обем през текущия финансов период (2007—2013 г.) възлиза на 25 млрд. EUR, директно насочени към МСП, от общо 55 млрд. EUR за подкрепа на бизнеса в рамките на регионалната политика. Конкурентоспособността на МСП е също така основен приоритет, върху който ще бъде съсредоточено финансирането по политиката за сближаване. Мерките за подкрепа съчетават пряка финансова помощ под формата на безвъзмездни средства и револвиращи финансови инструменти, а също и съвети и помощни услуги, включително за професионално обучение и предприемачество. Целта на политиката на сближаване е да помогне на МСП да се възползват от възможностите за изграждане на мрежи и клъстери, да разработват нови бизнес модели и да ги предлагат по-бързо на местните и на световните пазари.

⁵⁷ Standard & Poors, "The Credit Overhang", RatingsDirect, 31 юли 2012 г., стр. 5.

Комисията ще си сътрудничи с ЕИБ и ЕИФ, за да осигури прилагането на порезови и успешни финансови инструменти за инвестиране на ресурсите, предвидени по програмите „Хоризонт 2020“ и COSME.

Държавите членки следва да гарантират, че успешното използване на Кохезионния и структурните фондове с помощта на идеята за „интелигентна специализация“ ще допринесе за растежа и създаването на работни места чрез подобряване на конкурентоспособността на промишлеността (2013 г.).

За да улесни достъпа до финансиране⁵⁸, Комисията ще създаде единен портал, предоставящ информация за достъпа до финансиране от различни програми на ЕС във всяка държава⁵⁹.

В допълнение към тези мерки, които са предвидени в средносрочен и дългосрочен план, се очаква увеличаването на капитала на **Европейската инвестиционна банка** с 10 млрд. EUR да доведе до 60 млрд. EUR допълнителен кредитен капацитет в близко бъдеще. По принцип между 10 и 15 млрд. EUR ще бъдат отпуснати за МСП, подобна сума за иновации и между 15 и 20 млрд. EUR за ефективност на ресурсите⁶⁰.

С цел ускоряване на възстановяването и растежа:

- *Нарасналият кредитен капацитет в резултат на увеличаването на капитала на ЕИБ ще бъде на разположение още през 2013 г., като се използват съществуващите кредитни инструменти на ЕИБ. След 2014 г. ще влязат в действие новите инструменти, разработени за новата финансова рамка.*
- *В контекста на текущия програмен период на структурните фондове (2007—2013 г.) държавите членки следва да се опитат в максимална степен да насочат наличните ресурси към шестте приоритетни насоки за действие, определени в настоящото съобщение, и по-конкретно към проекти за повишаване на конкурентоспособността на МСП.*
- *Изпълнението на плана за действие относно достъпа до финансиране продължава да бъде основен приоритет на европейско равнище. Държавите членки следва също да предприемат действия за улесняване на финансирането на местно, регионално и национално равнище.*
- *Те следва също да направят необходимото за улесняване на условията за финансиране на местно, регионално и национално равнище в съответствие с разпоредбите за държавна помощ.*

⁵⁸ COM(2011)870 окончателен

⁵⁹ Подробности за финансовите инструменти на ЕС и банките или фондовете за рискови инвестиции, които предоставят финансиране във вашата страна, можете да намерите на следния уебсайт : <http://access2finance.eu>

⁶⁰ Приоритети на ЕИБ за кредитиране, свързани с увеличение на капитала: Съвместният доклад на Европейската комисия и Европейската инвестиционна банка до Европейския съвет можете да намерите на адрес: <http://www.eib.org/attachments/lending-policy-associated-with-a-capital-increase-final.pdf>

2. Достъп до капиталовите пазари.

Кризата допълнително намали вече ограничения брой възможности за финансиране, налични за малки и средни предприятия и дружества със средно ниво на капитализация. Пазарът на секюритизация на кредити за МСП все още е в застой. Съживяването на този пазар в условията на по-ефективен пруденциален надзор и регулиране, за да се запази стабилността на финансовите пазари може да допринесе за дългосрочното финансиране на проекти.

Влошаващата се икономическа перспектива също оказва неблагоприятно въздействие върху предлагането на рисков капитал. Много фондове за рисков капитал се грижат за своя портфейл от дружества и избягват да сключват нови сделки. Европейските фондове за рисков капитал продължават да бъдат в голяма степен национално ориентирани, твърде малки и често не са в състояние да постигнат поток от сделки (deal flow), тъй като рамковите условия все още не са достатъчно благоприятни.

Улесняването на достъпа до капиталовите пазари за МСП се превърна във важна цел както на европейско, така и на национално равнище. През декември 2011 г. Комисията прие план за действие за подобряване на достъпа на МСП до финансиране.⁶¹ Наред с други мерки този план съдържа предложението за създаване на **истински единен пазар за фондове за рисков капитал в Европа** и за **нов режим за Европейските фондове за социално отговорно предприемачество**, представени на Комисията също през декември 2011 г. Предвид важността на тези мерки за бързо развиващите се МСП е належащо да бъде постигнато споразумение по тези предложения между Съвета и Европейския парламент.

Наред със собствения капитал могат да бъдат взети предвид и други източници на финансиране⁶². Най-традиционният от тях е системата на частни емисии ценни книжа, която е добре позната в САЩ и позволява на застрахователния сектор и пенсионните фондове да предоставят капитал директно на предприятията, без да е необходимо банково посредничество. Други канали включват финансиране на веригата за доставки, финансиране, обезпечено с активи, факторинг или сконтиране на фактури, лизинг, неформални инвеститори („бизнес ангели“) и на мрежи за пряко кредитиране между частни лица.

За да има напредък в развитието на тези възможности за финансиране, е необходимо време и предпазлив подход от страна на регулатора. Специалните знаци за пазарите за МСП, предложени неотдавна при изменението на **директивата относно пазарите на финансови инструменти (ДПФИ)**, може да бъдат много полезни за подобряването на защитата на инвеститорите. Междувременно в краткосрочен план могат да бъдат предложени някои градивни елементи за преодоляване на съществуващите в момента

⁶¹ COM(2011) 870 окончателен.

⁶² Няколко държави членки вече предоставят новаторски алтернативни начини за финансиране на МСП и на дружествата със средно ниво на капитализация. В Германия пет фондови борси са извършили 50 пъти емитиране на облигации за дружества със средно ниво на капитализация с индивидуални обеми, вариращи между 30 и 100 милиона евро. Два нови алтернативни пазара ще бъдат стартирани тази есен във Франция и в Швеция. В Италия пазарът на ценни книжа с фиксиран доход ще разшири възможностите за търгуване, включвайки ценни книжа, които преди това не са се котирали на борсата. Министерство на бизнеса, иновациите и уменията в Обединеното кралство е предприело изчерпателно преразглеждане на алтернативните канали за финансиране, включително пазарите на ценни книжа с фиксиран доход.

пречки пред трансграничните дейности. Например, биха могли да бъдат изготвени насоки за хармонизиране на оценката на МСП в ЕС. Това ще улесни извършването на трансграничните операции от МСП и дружества със средно ниво на капитализация.

В Зелената книга относно финансирането на дългосрочните инвестиции в ЕС, която ще бъде представена в края на 2012 г., Комисията допълнително ще проучи начините за улесняване и разнообразяване на достъпа до финансиране за МСП и предприятията със средно ниво на капитализация.

Тя ще насърчава обмена на най-добри практики между държавите членки относно алтернативни начини на финансиране на МСП и дружества със средно ниво на капитализация. Държавите, в които пазарите за рисков капитал все са силно изостанали, следва да преразгледат условията за осъществяване на дейност на фондовете за рисков капитал, за да се направи оценка какви са подходящите действия за подобряване на достъпа до дялово финансиране на дружествата с висок потенциал за растеж. Също така трябва да бъдат предоставени подходящи стимули за „бизнес ангелите“, за да се повиши привлекателността на този вид инвестиции.

Комисията приканва Съвета и Европейския парламент своевременно да приемат предложението за регламент относно европейските фондове за рисков капитал⁶³.

През 2012 г. Комисията ще завърши прегледа на данъчните препятствия пред трансграничните инвестиции на рисков капитал и при необходимост ще предложи мерки за улесняване на тези инвестиции, като в същото време се осигурява избягването на данъчното облагане и укриването на данъци.

Г. Възловата роля на човешкия капитал

1. Справяне с настоящите предизвикателства чрез създаване на работни места

Адаптирането на пазара в отговор на кризата и последиците от нея изисква тясна координация на съответните политики на ЕС и за съвместни усилия от страна на ЕС и държавите членки. За тази цел държавите членки бяха приканени от Комисията⁶⁴ да поставят по-силен акцент върху политиките за създаване на работни места, както е посочено в пакета мерки в областта на заетостта, предложени през април от Европейската комисия. Държавите членки трябва обърнат специално внимание на политиките за създаване на работни места, по-специално възползването от потенциала на новите технологии и на екологосъобразната икономика, и да потърсят начини за справяне с безработицата сред младите хора. Трансформираната по този начин икономиката ще бъде по-конкурентоспособна и ще бъде важен източник за създаване на работни места, което е от **съществено значение за постигането на целта за 75 % заетост в ЕС до 2020 г. посредством разкриването на 17,6 милиона нови работни места.**

За да бъде конкурентоспособна и успешна индустриалната политика, са необходими също динамични пазари на труда, а трудовата мобилност е ключова променлива

⁶³ COM(2011)860 окончателен

⁶⁴ COM(2012)173 окончателен, Към възстановяване и създаване на работни места, COM(2012)299 окончателен, Действия за стабилност, растеж и работни места.

величина за нанасяне на корекции в този процес. Превръщането на портала на европейските служби по заетостта (EURES) в инструмент за подбор и набиране на човешки ресурси има за цел да улесни съответствието на търсените и предлаганите умения, подбора и наемането на персонал.

Кризата показва, че в периоди на икономически спад вътрешната гъвкавост може да бъде много ефективно средство за запазване на заетостта и намаляване на разходите за приспособяване, както беше потвърдено и при консултацията във връзка със зелената книга относно реструктурирането⁶⁵, но за целта е необходимо социалните партньори и публичните органи да предприемат мерки за улесняване на безпроблемното преминаване от едно работно място на друго. Държавите членки следва да насочат вниманието си към провеждането на адекватни и балансирани реформи в законодателството за защита на заетостта, за да се преодолее сегментирането или да се преустанови прекомерното използване на нестандартни договори и злоупотребата с фиктивна самостоятелна заетост. По-доброто качество на стажовете в Европа ще улесни прехода от образователната система към трудовия живот и ще подобри пригодността за заетост на младите хора.

Стабилният социален диалог е обща характеристика в държавите, в които пазарите на труда показват по-голяма устойчивост спрямо кризата. Затова е важно да бъдат ангажирани европейските и националните социални партньори в по-последователен обмен на гледни точки.

Комисията настоятелно призовава държавите членки да приемат амбициозен подход и политики за създаване на работни места като част от техните национални стратегии относно заетостта.

Реформата на мрежата от европейски служби по заетостта (EURES) в държавите от ЕИП ще спомогне за управлението на нуждите от умения и преходите от едно работно място към друго.

През 2012 г. следва да бъде изготвена уредбата, в рамките на която да бъдат ангажирани социалните партньори за разработването на политиките в областта на заетостта, включително уменията и обучението, в контекста на европейския семестър за координация на политиките.

Комисията работи по създаването на рамка за качество на стажовете, която да насърчава предприятията да предлагат стажове, предлагащи висококачествено съдържание, добри условия на труд и мост към пазара на труда.

2. Инвестиции в умения и обучение, които да съпътстват структурната промяна

Успехът на европейската промишленост ще зависи от капацитета ѝ да оползотвори съществуващия и бъдещия потенциал на човешкия капитал на Европа, като отделя специално внимание на шестте приоритетни насоки на действие, определени в настоящото съобщение. При проведените от нас консултации излезе на преден план **важността, която промишлеността отдава на уменията, за да бъде тя конкурентоспособна.** Експертната група по инициативата „Нови умения за нови

⁶⁵ „Реструктуриране и предвиждане на промените: какви са поуки от наскоро придобития опит?“ COM (2012) 7.

работни места⁶⁶ недвусмислено подчерта необходимостта от приближаване на образованието и обучението до промишлеността с цел по-добро предвиждане на бъдещото търсене на умения.

Уменията са основен двигател на растежа, заетостта и конкурентоспособността: те съставляват основата за производителността и иновациите. Европа обаче е изправена пред сериозни предизвикателства, свързани с предлагането на умения. Дори и в днешно време вече **несъответствията между търсенето и предлагането на умения**, а в някои държави членки — дори недостига на квалифицирани кадри — **възпрепятстват растежа и заетостта**. Образователната система трябва да предоставя уменията, от които се нуждае промишлеността, особено на лицата, току-що завършили средно и висше образование. Инвестициите в обучение са и инвестиции в иновации, тъй като технологичните промени в много случаи са резултат от постепенни иновации, дело на квалифицирани работници и инженери в самия завод⁶⁷. Предпоставка за инвестициите в нови умения и обучение е необходимостта от по-нататъшно разработване на инструменти за наблюдение и прогнозиране на нуждите и несъответствията в областта на уменията. Понастоящем на европейско равнище се разработват няколко инструмента за тази цел.

3. Прогнозиране на нуждите от работни места и умения и управлението на преструктурирането в рамките на предприятията

Прогнозирането на нуждите от работни места и умения е от съществено значение за успеха на всяко предприятие; то оказва влияние върху конкурентоспособността и дългосрочната перспектива за предприятията, независимо от промишлените сектори, в които те развиват дейност. В този контекст следва да се отбележи, че успешното прогнозиране и добре подготвеното преструктуриране не само могат да имат положително въздействие върху устойчивата конкурентоспособност на предприятията, но и да доведат до положителни вторични ефекти върху други пазари и сектори, като същевременно подобрят цялостната пригодност за заетост на работната сила и улеснят прехода към нови работни места. Отзивите от Зелената книга на Комисията относно „Преструктуриране и предвиждане на промените: какви са поуците от наскоро придобития опит?“ потвърждават **същественото значение на прогнозирането за инвестициите в човешки капитал**, като същевременно едно от основните предизвикателства остава определянето на нуждите от работни места и умения и необходимите инвестиции в тях. Капацитетът на бързо развиващите се малки и средни предприятия да прогнозират нуждите си от работни места и умения е много по-ограничен в сравнение с този на големите предприятия. Затова е крайно необходимо да

⁶⁶ Нови умения за нови работни места: действие сега. Докладът на експертната група по инициативата „Нови умения за нови работни места“, изготвен от Европейската комисия през февруари 2010 г., може да бъде намерен на: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=568&langId=en>

⁶⁷ Европейският институт за иновации и технологии (EIT) играе съществена роля за поощряването на таланти отвъд националните граници и за насърчаването на иновации, вдъхновени от хората, чрез подход, обединяващ научните изследвания, висшето образование и бизнеса — т. нар. триъгълник на знанието. С помощта на общностите на знание и иновации (ОЗИ) Институтът за иновации и технологии свързва чрез нови пътища за професионално развитие висшето образование и частния сектор и предлага новаторски програми за професионално развитие. Предприемачеството е възлов елемент от провежданите от общностите на знание и иновации към ЕИТ програми, с помощта на които студенти и световно признати изследователи овладяват необходимите знания и подходи, за да превръщат идеите във възможности за бизнес.

бъде увеличен капацитетът им да прогнозира и да правят подходящ избор по отношение на инвестициите в човешки капитал, включително с оглед на пълноценното разгръщане на потенциала им да генерират иновации и растеж в Европа.

За да осигури съответствие между уменията и работните места, Комисията ще:

1. разработи европейска многоезична класификация на уменията, компетентностите и професиите;
2. насърчава създаването на европейски секторни съвети по уменията и на съюзи на знанието и секторните умения и ще подпомага създаването на многостранни партньорства в сектора на ИКТ за справяне с недостига на квалифицирани кадри в него.

Комисията ще насърчава внедряването на стандартизирани схеми за сертифициране на умения чрез програмата „Интелигентна енергия — Европа“ през 2013—2014 г.

Комисията ще подкрепя държавите членки при „преосмислянето на умения“, като им предостави насоки в съобщение, предвидено за м. ноември, относно провеждането на успешни реформи и разработването на ефективни системи на образование и обучение, които ще подобрят предлагането на умения.

IV. ЗАКЛЮЧЕНИЕ: УПРАВЛЕНИЕ И ЦЕЛИ

Промислеността може значително да допринесе за излизането от кризата на икономиката на ЕС. В настоящото съобщение е очертана една проактивна индустриална политика, която може да повиши конкурентоспособността и да положи основите за възраждане на значението на промислеността в Европа. Предложените мерки имат за цел да укрепят и подпомогнат стратегическия подход към индустриалната политика, предложен през 2010 г.

За да осигури правилното изпълнение на тези действия, Комисията ще следи отблизо набор от ключови променливи.

1. Инвестиции

през 2011 г. брунтното капиталонакопаване като дял от БВП беше 18,6 %. Преди кризата през 2007 г. този дял достигна 21,25 % от БВП. За подобряване на производителността ще е необходимо през 2015 г. да бъдат възстановени нивата на инвестиции от преди кризата, а до 2020 г. ще са необходими средни нива от над 23 %. Инвестициите в оборудване в момента са между 6 и 7 % от БВП. За да се подобри производителността и да бъдат внедрени нови технологии, инвестициите трябва да възстановят равнищата си от преди кризата и да нарастват стабилно с темп от над 9 % от БВП до 2020 г. Търговия на вътрешния пазар

— *Търговията със стоки на вътрешния пазар в момента е малко под 21 % от БВП⁶⁸. Когато вътрешният пазар се възстанови, този дял следва да бъде 25 % до 2020 г.*

⁶⁸

Източник: Евростат, „Статистиката на фокус“, 3/2012.

3. Малки и средни предприятия

- *В съзвучие с амбициите на Комисията от водещата инициатива в областта на цифровите технологии делът на малките предприятия, извършващи електронна търговия, следва да нарасне и да достигне 33 % до 2015 г. Според проучване от 2009 г.⁶⁹ делът на МСП, извършващи износ на вътрешния пазар, е 25 %. Средносрочната цел е тези предприятия да извършват дейност и на вътрешния пазар, и на пазарите извън ЕС.*

Постигането на тези цели ще позволи на Съюза да възроди значението на промишлеността и да повиши нейния дял в БВП от сегашните 16 % до 20 % през 2020 г.

Успехът на индустриалната политика зависи до голяма степен от **способността ни да се възползваме от предлаганите полезни взаимодействия. Политиките на Общността трябва да бъдат добре координирани и синхронизирани.** В тясна координация с новостите в индустриалната политика ще бъдат и дейностите на ЕС в ключови области, допринасящи за постигането на целите, залегнали в „Европа 2020“, например инвестициите в инфраструктура, научноизследователската и развойната дейност и иновациите, разработването на програмата в областта на цифровите технологии за Европа, действията в областта на политиката по отношение на уменията и заетостта, търговската и инвестиционната политика, политиките в областта на вътрешния пазар, политиката на конкуренция, транспортната и морската политика, енергетиката, околната среда и политиките в областта на климата. Успехът ще зависи до голяма степен от способността ни да действаме съгласувано и да постигаме максимални резултати във всички тези области.

Необходимо е да бъде подобро взаимодействие между действията, ръководени от ЕС, и индустриалните политики на държавите членки. Новите инструменти на политиката за сближаване за периода 2014—2020 г. ще помогнат на държавите членки да повишат конкурентоспособността си. Необходима е стратегия за интелигентно специализиране като условие за използването на Европейския фонд за регионално развитие в рамките на тематичната цел за укрепване на научноизследователската дейност, развитието на технологиите и иновациите, особено в МСП, която да обхваща повечето инвестиционни приоритети, предложени като приоритетни насоки на действие в настоящото съобщение. Държавите членки следва да проследяват реформите, посочени в конкретните препоръки за отделните държави, одобрени от Европейския съвет през юни.

Прилагането на индустриалната политика изисква и **по-ефективна европейска структура на управление.** Вече беше отбелязан напредък в това отношение след съобщението от 2010 г.:

- Беше постигнато по-тясно сътрудничество с държавите членки благодарение на европейския семестър и редовния мониторинг на резултатите по отношение на конкурентоспособността и политиките на равнището на ЕС и на равнището на държавите членки чрез процедурата по член 173 от Договора от Лисабон. Приключи първият проект от нова серия проекти за по-добри практики, който беше посветен на

⁶⁹ ГД „Предприятия и промишленост“, „Проучване за интернационализацията на МСП“, 2010 г.

главните базови технологии и ще бъде последван от проект за преките чуждестранни инвестиции.

- В процеса на оценка на въздействието от новите предложения на Комисията успешно беше включен преглед на въздействието върху конкурентоспособността.

Все още са необходими обаче подобрения в управлението.

- *С помощта на работната група на високо равнище „Конкурентоспособност и растеж“ Съветът по конкурентоспособност ежегодно ще оценява постигнатия напредък в прилагането на структурните реформи, както и ефективността на предприятиите в областта на индустриалната политика мерки за укрепване на конкурентоспособността, за да се гарантира съгласуваността им с европейския семестър.*
- *В рамките на европейския семестър представители на МСП ще докладват ежегодно за ефективността на националните и европейските мерки за подобряване на конкурентоспособността на МСП в собствените си държави.*
- *В най-кратки срокове ще бъдат създадени различни работни групи по приоритетните насоки на действие. Те ще докладват веднъж годишно пред Съвета по конкурентоспособност. В работата си групите ще включват информация, получена при изготвянето на програми за структурните фондове.*
- *Комисията приканва регионите да разработват научноизследователски и иновационни стратегии за интелигентно специализиране, чрез които да допринесат за постигането на целите, заложили в настоящото съобщение, в тясно сътрудничество с частния сектор и действащи лица от научноизследователските среди и иновациите, за да се определят стратегическите приоритетни области за инвестиции, основани на знанието.*
- *Необходимо е да се осигури съчетаването на общностни инструменти, например „Хоризонт 2020“ и COSME, със структурните фондове и собствени средства на държавите членки, за осъществяването на мащабни инвестиционни проекти, включително демонстрационни проекти и пилотни линии.*

Приложение: Основни мерки във връзка със съобщението за индустриалната политика			
	Механизъм	Ключово действие	Предложение на Комисията
<i>Подпомагане на инвестициите в нови технологии и иновации</i>			
1	Приоритетни насоки на действие	Мерки в сътрудничество с промишлеността и държавите членки за бързо развитие на производства и пазари — пазари за усъвършенствани производствени технологии за екологично чисто производство — пазари за главните базови технологии — пазари за продукти на биологична основа — устойчива индустриална политика, политика за строителството и суровини — екологично чисти превозни средства — интелигентни електроенергийни мрежи	До края на 2012 г. ще бъдат създадени специализирани работни групи, които да начертаят пътни карти за всички насоки на действие.
2	Съпътстващи мерки	Осигуряване на опростена, предвидима и надеждна регулаторна уредба за вътрешния пазар по отношение на новите продукти и услуги, включително съответните стандарти и сертифициране.	През 2013 г. ще бъдат предприети допълнителни действия в областта на стандартизацията, изграждането на инфраструктура и цифровия пазар
Достъп до пазари			

3	Подобряването на функционирането на вътрешния пазар на стоки	Опростяване и по-добро управление на правната уредба на вътрешния пазар, за да бъде той по-стабилен и предсказуем. По-добра защита на гражданите от продукти, които не отговарят на съответните изисквания, и осигуряване на справедливи пазарни условия.	До края на 2012 г. приемане на пакет от документи относно безопасността на продуктите и надзора на пазара, който ще се състои от изменената директива за общата безопасност на продуктите, нов регламент за надзора на пазара и съобщение относно многогодишния план за действие относно надзора на пазара за периода 2012 — 2015 г. През 2013 г. ще бъде начертана пътна карта за реформата на вътрешния пазар на стоки
4	Проверки на формата	По-добра съгласуваност в прилагането и взаимодействието на политиките от най-голямо значение за конкурентоспособността.	Стартиране преди края на 2012 г. на проверки на формата в нефтопреработвателната и алуминиевата промишленост.
5	Предприемачество	Подобряване на разпоредбите и мерките за подкрепа на предприемачеството, както и действия за стимулиране на внедряването на цифровите технологии и електронната търговия.	Предложение за план за действие относно предприемачеството, съдържащ препоръки за държавите членки. ноември 2012 г.
6	Интелектуална собственост	Обмисляне на мерки за увеличаване на прозрачността и подобряване на третирането на ПИС в процеса на стандартизация. Подкрепа за МСП за защитата и ефективното упражняване на правата върху интелектуалната собственост в	През 2013 г. ще бъдат създадени бюра за помощ на МСП по въпросите на ПИС.

		трети държави, включително тези от АСЕАН и Меркосур.	
	Достъп до финансиране	Докладване на „дигиталната сферата на суровините“ насърчаване на международното сътрудничество и сближаване в областта на Опростяване на финансовите правната уредба, по-специално по инструменти и подобряване на отношенията на съседните държави, с ефективността им, за да се окаже цел да се подкрепи създаването на подкрепа за нови иновационните дейности на МСП.	Прилагане и разработване на споразумения, По-голям кредитен потенциал, наличен от при нови мисии, 2013 г. в резултат на започващи през 2012 г. в увеличаването на капитала на ЕИБ. Предложения въз основа на заключенията от Зелената книга относно
8	Малки и средни предприятия		

		Подобряване и разнообразяване на достъпа до финансиране в реалната икономика.	финансирането на дългосрочните инвестиции в ЕС, очаквани до края на 2012 г.
9	„Интелигентна специализация“	Държавите членки ще могат успешно да се възползват от Кохезионния и структурните фондове с помощта на идеята за „интелигентна специализация“, за да допринесат за растежа и създаването на работни места. В контекста на текущия програмен период на структурните фондове (2007—2013 г.) те следва да се възползват от всички възможности да насочат наличните ресурси към инвестиции в иновации.	Новите разпоредби на кохезионната политика за Многогодишната финансова рамка за периода 2014—2020 г. и развитието на програмите „Хоризонт 2020“ и COSME.
Възловата роля на човешкия капитал			
10	Умения и обучение	Осигуряване на съответствие между уменията и работните места чрез разработването на европейска многоезична класификация на уменията, компетентностите и професиите.	Създаване на европейски секторни съвети по уменията и на съюзи на знанието и секторните умения и помощ за създаването на многостранни партньорства в сектора на ИКТ за справяне с недостига на квалифицирани кадри в сектора. (2013 г.) Доразвиване на платформата EURES в общоевропейски инструмент за подбор и набиране на персонал. Създаване на рамка за

			качество на стажовете, за да се стимулират предприятията да предлагат стажове на младите хора.
--	--	--	---